

ਪਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ)

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

pardestimes

ਰਣਜੀਤ ਕੌਰਲਾ ਐਮ. ਬੀ. ਏ. ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

VOL- 15

No. 376

June 30, 2021

E-mail : info@pardestimes.com

Ph 510-938-7771, 510-516-3536

ਸਿੱਖ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀ ਮਾਮਲਾ ਮਨਮੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਹੋਇਆ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ

ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ- ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਿੱਖ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਕੇ ਨਿਕਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਦਕਾ ਕਾਢੀ ਹੱਦ ਤਕ ਹੱਦ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਆਦਿ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ

ਕੀਤੀਆਂ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਰੋਸ ਅਤੇ ਚਿੰਨਸ਼ੀਲ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਦੀ 18 ਸਾਲਾ ਲੜਕੀ ਮਨਮੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਦਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲੋਂ ਮਨਮੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਸਥਾਨਕ ਨੌਜਵਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰੈਨਾਵਾਡੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਆਗੂਆਂ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਜੋੜੀ ਨਾਲ ਖਿਚਵਾਈਆਂ ਤੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੁਬ ਵਾਇਰਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਸਾ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲੋਂ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ ਜੰਮ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਭਾਈ ਹਰਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨਮੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਲੜਕੀ ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Raj Budwal
(Investment and Financial Advisor)
408-972-8000,
408-835-0202 (Cell)
Budwal and Associates
329 Piercy Road, San Jose, CA 95138
8350202@gmail.com

Allstate
You're in good hands.
Avninder Singh
Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501
Auto • Home • Life • Health • Business • Commercial
PH.(510) 441-7490
Toll free (877) 441-7490
30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਖਿੱਚਿਤਾਣ ਹਾਲੇ ਜਾਰੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸਿੱਧੂ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਝਾਂਡਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਝਾਂਡੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਢੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਿਆਸ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਅੱਜ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਮਿਲਣੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸੰਕਟ ਹੱਲ ਹੋਣ ਵੱਲ ਵਧੇਗਾ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੇ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਦੱਡਤਰ ਨੇ ਲੰਘੇ ਕੁੱਲ ਖੁੱਦ ਇਹ ਸਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧੂ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨਗੇ। ਕੱਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚਲੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਵੀ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੁੱਜ ਗਏ ਸਨ। ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਸਿਆਸੀ ਬੇਖਿਆਂ 'ਚ ਉਦੋਂ ਖਲਬਲੀ ਮੱਚ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ

ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੈ ਅੱਜ ਲਈ ਕੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਤੈਅ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਾਹੁਲ

ਹਨ ਕਿ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇੜਤਾ ਪ੍ਰਿੰਸਕਾ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰੈਯੋਕਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਫਰਕ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਅਸਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਚਰਚੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲ ਖੇਡੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਆਖ ਕੇ ਨਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਤਲਾਸੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਚਰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਅੱਜ ਪ੍ਰਿੰਸਕਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਪੁਰਾ ਦਿਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਇੰਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ

ਦੇ ਇਸ ਖੁਲਾਸੇ ਮਹਾਰੋਂ ਕੈਪਟਨ ਖੇਮਾ ਚਟਕਾਰੇ ਲੈਣ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਜਦੋਕਿ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਲਈ ਇਹ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਤੇ

ਸਿੱਧੂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿਚਾਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੌਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 10 ਜਨਪਥ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅੰਦਰਾਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੁਤਰ ਦੱਸਦੇ

ਇੰਡੀਅਨ ਯਥ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਯਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਰੀਬ 33 ਬੁਲਾਰਿਆਂ (ਸਪੋਕਸਮੈਨ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਯਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸਕਤੀਰ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਅੱਜ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਬਾਡੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਭ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਯਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਂਦਰਿਦਰ ਫਿਲੋਂ ਦਾ ਕੱਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਜੋਂ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

See me today and get the discounts and service you deserve

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# 0F22244

Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State farm mutual Automobile Insurance Company. State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

AUTOBAHN

Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

Baghel Singh Jaswal

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023

www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਗਫ਼ਉਜ਼ੀ ਸਟੇਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,

ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ

ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸਫ਼ਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਫ਼ਰ ਸੈਕਰਮੇਟੋ ਸਫ਼ਰ

ਫਰਜ਼ਨੋ ਸਫ਼ਰ

44808 S. Grimmer Blvd # 208 Fremont , CA 94538	37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372	2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691	4491 w. Shaw Ave # 300B Near Costco Fresno, CA 93722
510-657-6444	718-533-8444	916-372-448	phone 559-271-5511

Allstate
You're in good hands.

Avninder Singh

Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501

Auto • Home • Life • Health • Business • Commercial

PH.(510) 441-7490

Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਭੇਜਦੇ ਘਰਲੇਬਾਜ਼ ਭਾਰਤੀ ਅਮੀਰ

ਮੇਹੁਲ ਚੋਕੀ ਜਿਹੇ ਤਮਾਮ ਨੱਗ ਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਪਲਾਇਨ ਕਰ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਇਰੇ ਅੰਦਰ ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਪਲਾਇਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਪਲਾਇਨ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਹੇਠਲੀ ਐਂਡ ਪਾਰਟਨਰਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ 2020 'ਚ ਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਪਲਾਇਨ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਅਮੀਰਾਂ 'ਚ 63 ਫ੍ਰੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵਿਆਪਤ ਕੋਵਿਡ ਸੰਕਟ ਦਾ ਅਸਰ ਵੀ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੋਵਿਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2018 'ਚ ਐਂਡਰੋ ਏਸੀਆ ਬੈਂਕ ਦੀ ਗਲੋਬਲ ਵੈਲਬ ਮਾਈਗੇਸ਼ਨ ਰੀਵਿਊ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 2018 'ਚ ਚੀਨ ਤੋਂ 15000, ਰੂਸ ਤੋਂ 7000, ਭਾਰਤ ਤੋਂ 5000 ਤੇ ਤੁਰਕੀ ਤੋਂ 4000 ਅਮੀਰਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਇਨ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਚੀਨ, ਰੂਸ ਤੋਂ ਤੁਰਕੀ 'ਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਲਾਇਨ ਸਿਆਸੀ ਝੁਟਣ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਜਮਹੂਰੀ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਸ ਸੱਚੀ 'ਚ ਜੁਤਨਾ ਸੂਬ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਰੀਸਿਸ ਜਿਹੇ ਵਿਕਾਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਵੀ ਸੋ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਮੀਰਾਂ ਨੇ ਪਲਾਇਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਦਕਿ ਮੌਰੀਸਿਸ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚੋਂ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਪਲਾਇਨ ਸਿਰਫ਼ ਕੋਵਿਡ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸਗੋਂ ਇਸ ਪਿਛੇ ਹੋਰ ਡੰਘੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ।

ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਇਨ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਵੈਂਡਸ ਵੈਲਬ ਸੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਚਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਜਿੱਨੇ ਅਮੀਰ ਪਲਾਇਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਵੇਂ ਅਮੀਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਾਫ਼ੀ ਹੌਦ ਤਕ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਲਾਇਨ ਦੇ ਬਾਬੁਜੁਦ ਭਾਰਤ 'ਚ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਸਲ 'ਚ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਬਣਨਾ ਹੈ ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਮੌਹਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਐਫਰੋ ਏਸ਼ਿਆਈ ਬੈਂਕ ਅਨੁਸਾਰ 2018 'ਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ 'ਚ 12000, ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ 10000 ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ 4000 ਅਮੀਰਾਂ ਨੇ ਪਲਾਇਨ ਕੀਤਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਪਲਾਇਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਸਟ੍ਰੋਲੀਆ 'ਚ ਨਿੱਜੀ ਆਮਦਾਨ 'ਤੇ ਟੈਕਸ
ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਮੀਰ ਸਭ
ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਇੱਥੇ ਪਲਾਇਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ
ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦਰਾਂ ਦਾ ਪਲਾਇਨ ਨਾਲ ਘੱਟ
ਸਰੋਕਾਰ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ - ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਤੇ ਹਾਈਟੈਕ ਬੇਤਰਾਂ 'ਚ
ਮੌਕੇ। ਮੇਰੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਜਿਹੇ ਬੇਤਰਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੀ
ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਫਰੋ ਏਸ਼ਿਆਈ ਬੈਂਕ ਅਨੁਸਾਰ ਪਲਾਇਨ

ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਵੀ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਰ ਕਾਰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿੱਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ 'ਚ ਵਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਸਾਨੀ ਯਾਹੀ ਨਹੀਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਰਬਚਾਰਾ ਟਿਊਬਵੈਲ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੰਜੀ ਨੂੰ ਪੰਪ ਕਰ ਵੱਡੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਲਗਾਤਾਰ ਡਿੱਗਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਰਖ

ਜਿਸ 'ਚ ਤ
ਧਰਮਾ
ਚਰਚਾ ਹੋਵੇਗਾ
ਕਿ ਸਾਰੇ ਦ
ਦਰਮਿਆਨ
ਸ਼ਾਂਝਾ ਤ
ਲੱਭਿਆ ਜਾ
ਤੇ ਸਦਭ
ਸਬਾਪਿਤ ਹੋ

ଓଡ଼ିଆ ଶ୍ରୀନାଥପାତ୍ର

ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਂਤਰਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪਲਾਇਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਮਾਹੌਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ 'ਚ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚਾ ਵਿਗਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਕਾਰਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮਾਹੌਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਬੁਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜਾਦੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚੌਥਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੜੀ ਹੌਲੀ ਹੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਕੇ ਵੀ

‘ਚ ਸੁਝਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਢਾਂਚੇ ‘ਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਬਾਹਰੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਵੇਂ ਤਨਖਾਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੁਝਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਲਾਸ-ਏ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਬਾਹਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ‘ਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾ ਨੂੰ ਠੰਡੇ ਬਸਤੇ ‘ਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸੁਝਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਰਿਸ਼ਟ ਹੈ? ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਹੌਲ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੱਬੇ ‘ਚ ਆਈਆਈਟੀ ਵੱਡਾ ਆਈਆਈਐਮ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਚਿਲੀਜ਼ਜ਼ ਯਾਨੀ ਆਈਆਈਆਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ਿਟ ਟੈਕਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਗਰਿਕ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲਾਭ ਲਏ ਹਨ, ਜੋ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ਪਲਾਇਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਐਗਜ਼ਿਟ ਟੈਕਸ ਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਤੋਂ ਜੋ ਲਾਭ ਲਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਰਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਇਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਾਂਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵੇਂਗੇ।

ਕੀ ਕੇਡੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ

- ਡਾ. ਸੁਧੀਰ ਸਿੰਘ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਇਡਨ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਅਲੱਗ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਬੇਹੁੰਦ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਾਇਡਨ ਤੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੈਠਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰਹੀ। ਉਹਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ

ਹਨ ਕਿ ਰੁਸ-ਅਮਰੀਕਾ ਸਬੰਧ ਮੁੜ ਲੀਹੇ ਪੈ ਜਾਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੱਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨਾ ਹੀ ਭੋਜ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਯੁਕਤ ਪੈਸੈਂਸ ਵਾਰਤਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰੁਸ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਬੀਤੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਤਣਾਅ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਬੈਠਕ ਨੇ ਇਸ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ-ਰੁਸ ਤਣਾਅ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਛਾਇਦਾ ਚੀਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪੱਛਮ ਵੱਲੋਂ ਚੁਫੇਰੇ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਘਿਰ ਚੁੱਕੇ ਪੁਤਿਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਚੀਨ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੁਤਿਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਦੋਸਤੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੁਸੀ ਫੌਜੀ ਮਾਹਿਰ ਰੁਸੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਰੁਸ ਦੇ ਸਾਇਬੇਰੀਆ ਖੇਤਰ 'ਚ ਚੀਨ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਨ 2005 'ਚ ਚੀਨ ਨੇ ਰੁਸ ਨਾਲ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸਰਹੱਦ ਬਾਰੇ ਕਰਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸੀ, ਅਕਾਲੀ ਅੰਖੇ

ਸਾਬਕਾ ਆਈਜੀ ਕੁੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪ੍ਰਤਿਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਵਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਟਕਪੁਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੌਤੀਆਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮਗਰੋਂ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੁੰਵਰ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨਿਸਾਨੇ 'ਤੇ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ 'ਆਫ਼' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਫੇਰ ਨਿਸਾਨਾ ਵਿਨਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਰਸਿਮਰਤ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿੱਲੀ ਬੈਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ

ਹੈ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸੁਰੂ ਤੋਂ
ਆਖਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਸਿਆਸੀ
ਇੜਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ
ਲਈ ਕੁੰਵਰ ਅਕਾਲੀ
ਦਲ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰ
ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ
ਬਿਕਰਮ ਮਜ਼ਿਠੀਆ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ
ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ

ਵਿਚ ਕੁੰਵਰ
ਰਾਜਨੀਤਕ ਈਰਖ
ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ
ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਸੀ
ਅਸੀਂ ਤੁਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ
ਕਿ ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਦਾਤ
ਵਿਹੁੱਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਤੇ
ਇਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ
ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਮੁਫਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਆਇਆ ਰਾਮ-ਗਿਆ ਰਾਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵੀ ਸਿਖਰ ਤੇ ਹੈ। ਲੋਕੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਾਟੋ-ਕਲੇਸ਼ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੀਡਰ ਦੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਲੰਗਣ ਦਿੱਤੇ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹੁਣ ਬੇਜਾਨ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਅਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਤਾਕਤਵਰ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ, ਜਿਹੜਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਦੇਵੇ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਬਸਪਾ ਨਾਲ ਚੋਣ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਰੁੱਝੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇੱਧਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਇਸ ਵਾਰ ਸੱਤਾ ਲਈ ਓਸਲਵੱਟੇ ਲੈਂਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਰੁਖ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵੱਲ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਆਪਕ, ਬੱਸਾਂ ਵਾਲੇ, ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੇ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਰਗ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਧਰਨੇ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੀ ਦੁਚਿੱਤੀ ਭਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਰਮਿਆਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁਣ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿਖਾਵੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮੁਫਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 200 ਯੂਨਿਟ ਫਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ 300 ਯੂਨਿਟ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਮੁਫਤ ਦੀ ਇਸ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਕਾਮ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਿਮਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਫਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਦਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਮ ਤੋੜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮਹਿਕਮਾ ਦਮ ਤੋੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੁਆਚ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher
e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Ranjit Kandola ,Managing Editor
email-Kandola@macloans.net

Buta Ram joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

Sanjeev Garg Kali, Reporter Malwa Area, 96713-53789

RAJ BUDWAL
MEDIA PARTNER / REPRESENTATIVE
8350202@gmail.com 408-835-0202

Web designed www.pardestimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਾਟੋ-ਕਲੇਸ਼

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਗੇਂਦ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਪਾਲੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤਾਣੀ ਸਲਝਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਲਝਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹਾਈਕਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਖਾਨਾਜ਼ੰਗੀ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕੈਬਿਨੀਟ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦਿਨ ਤਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਫੇਰੇ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਉਥੇ ਬਾਕੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲਾਇਆ। ਬੇਸ਼ਕ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰੀਸ਼ ਰਾਹਤ ਕਾਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਰਾਹੀਂ ਤੇ ਕਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚਾ ਕਦੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਅਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਪਾਰਟੀ ਜਾਬਚੇ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕੈਬਿਨੀਟ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦਿਨ ਤਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਫੇਰੇ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਉਥੇ ਬਾਕੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲਾਇਆ। ਬੇਸ਼ਕ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰੀਸ਼ ਰਾਹਤ ਕਾਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉਸ ਆਗੂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਚਲਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਿਕਲਣ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਦੇਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕਾਰਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਛਾਇਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ੁਮਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਵਿਚ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ।

ਦੋਵਾਂ 'ਚ ਇਕ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਉਸ ਲਈ ਅੱਖਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਾਗੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਗਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਬੈਠੋ-ਬਿਠਾਏ ਮੁੱਦੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਕੋਣ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਣ ਕਿਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ? ਸਿਆਸੀ ਸਤਰਜ ਦੀ ਇਸ ਬਿਸਤ 'ਤੇ ਕੋਣ ਸਹਿ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਣ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਾਤ ਕਰ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਦੇ ਫਿਲਹਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵੇਖਾਵੇਂ ਹੈ।

ਸਾਈਬਰ ਠੱਗੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪਸਾਰੇ ਪੈਰ

ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਸਾਈਬਰ ਯੋਖਾਯੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਤਕ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਫਿਲਹਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਲੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਿਕਲਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਬੇਸ਼ਕ ਹਾਈਕਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਸਮੇਤ ਕ

ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਜੈਵਿਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਖਤਰਾ

2020 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਆਸਟਰੋਲੀਆ, ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਈ ਚੇਟੀ ਜਾਹਿਰ ਇਹ ਸੰਕਾ ਜਾਹਿਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸੰਸਾਰ 'ਚ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕੁਦਰਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਚੀਨ ਦੇ ਵੱਹਾਨ ਸਹਿਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਚੀਨ ਨੇ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਕੈਮੀਕਲ ਯੂਧ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚੋਂ ਲੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਰਲਡ ਹੈਲਥ ਆਰਗੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਡਬਲਯੂ-ਐਚਈ) ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਚੀਨ ਡਬਲਯੂ-ਐਚਈ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਕੋਰੋਨਾ ਡਾਲਰ ਦਾ ਅਨੁਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਚੀਨ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਯੋਗੀਂਡਾ ਸਮਝ ਕੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਡਬਲਯੂ-ਐਚਈ ਦੇ ਇਸ ਵਤੀਰੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਡਬਲਯੂ-ਐਚਈ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਤਾ ਤੋਤ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਅਨੁਦਾਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਕਈ ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਅਤੇ ਠੋਸ ਸਬਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਅ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਖੂਫੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਕੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੈਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਰੋਲਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਚੀਨ ਦੀ ਵੱਹਾਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ 'ਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਬਿਆਨਾਂ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਡਬਲਯੂ-ਐਚਈ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਇਕ ਰਾਇ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਦੀ ਤਹਿਤ ਤਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦੈਲਾਅ ਲਈ ਚੀਨ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਕੋਰੋਨਾ ਵਸਤੇ ਰੱਬੀ ਦਾਤ ਬਣ ਕੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਹੈ।

ਵੱਹਾਨ ਦੀ ਪੀ-4 ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਕ ਹੈ, ਚੀਨ ਦੀ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਮੇਜਰ ਜਨਰਲ ਰੈਂਕ ਦਾ ਅਫਸਰ ਇਸ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੈ। ਸੰਨ 2015 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਬੇਹੋਦ ਖਰਾਬ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਚੀਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਨਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਚੀਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਛਿਥੀ ਹੋਈ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਫੌਜ, ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਉਸ ਨਾਲ ਬਰਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰਮ ਨਾ ਪਾਲੇ। ਚੀਨ ਦੀ ਇਸ ਧਮਕੀ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਮਨਾਇਆ

ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਸਟਰੋਲੀਆ ਦੇ ਇਕ ਖੋਜੀ ਪੰਤਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਚੀਨ ਆਪਣੇ ਕੈਮੀਕਲ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਵਜ਼ਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 2015 ਵਿਚ ਹੀ ਚੀਨ ਨੇ ਕੈਮੀਕਲ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰਨਾ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਰੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵੰਬਰ 2019 ਵਿਚ ਵੱਹਾਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਗਿਆਨੀ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਲਾਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਹੋਵੇ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਚੀਨ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਦਾ ਨਾਮੋ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੀਨ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਪੋਤੀਆਂ ਚੜ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਪੁੱਜ ਗਈ ਸੀ। ਚੀਨ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਮੀਕਲ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਟਮੀ ਸਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਐਟਮ ਬੰਬ ਵਰਤ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਬਦਨਾਮੀ ਖੱਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚੁੱਪ-ਚੁਪ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾਸਿਮ ਛੱਡ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ

ਕਾਰਨ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਵੁਹਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੋਝੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਟ ਗਿਆ ਤੇ ਚੀਨ ਚੁੱਪ-ਚੁਪ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗ ਰਿਹਾ। ਅਲ ਕਾਇਦਾ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਮਲਾ ਚੀਨ ਵਾਸਤੇ ਰੱਬੀ ਦਾਤ ਬਣ ਕੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਵਿਬੰਧਨਾ ਹੈ ਵੱਹਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਮਾਰੂ ਵਾਇਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਨਜਾਣੇ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ 'ਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਲਈ ਚੀਨ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ।

ਕੋਰੋਨਾ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਦਸ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਚੀਨ ਨੇ ਡਬਲਯੂ-ਐਚਈ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਹਾਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਕੁਝ ਛਿਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਖੂਫੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਚੀਨ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਲੱਭ ਵੀ ਲੈਣ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਚੀਨ ਵਿਚੁੱਧ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਚੀਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਯਾਦ ਰੱਖਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਚੀਨ ਕੋਈ ਇਰਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕੈਮੀਕਲ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਤਬਾਹ ਕਰ ਕੇ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਚੀਨ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਦੁਸਰੀ ਵੱਡੀ ਸੈਨਿਕ ਮਹਾਂ-ਸਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਅਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਹਾਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਖੂਫੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਚੀਨ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਲੱਭ ਵੀ ਲੈਣ, ਫਿਰ ਅਤੇ ਅਗਦਾਸ ਜੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਵੇਖਾ-ਵੇਖੀ ਕਿਤੇ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਐਟਮੀ ਹਥਿਆਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਇਰਸ ਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਣ ਤੋਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਪਾ ਦੇਣ।

ਇਸ ਤੋਂ 20 ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦਸੰਬਰ 2019 ਵਿਚ ਚੀਨ ਨੇ ਡਬਲਯੂ-ਐਚਈ ਨੂੰ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਫੈਲਣ ਬਾਰੈ ਸੁਰਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਰੋਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਾਈ? ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਵਾਜਾਈ ਕਾਰਨ ਹੀ ਕੋਰੋਨਾ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਹੈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਜੋ ਸੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨੇ ਜਨਵਰੀ 2020 ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਟੈਸਟ ਕਿਟਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕਿਟਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੀਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਕੋਰੋਨਾ 'ਚ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਤੇ ਅਨੇਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਨ ਮਨਸ਼ਾ ਵਿਚ ਉਪਰ ਵੱਲ

ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਟਵਿੱਟਰ

ਆਖਰਕਾਰ ਟਵਿੱਟਰ ਸੂਚਨਾ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ (ਇੰਡੀਆਨੀਆਂ ਗੈਈਡਲਾਈਨਜ਼ ਐਂਡ ਡਿਜੀਟਲ ਐਬਿਕਸ ਕੋਡ) ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਦਿਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋਹਰੇ ਵਤੀਰੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਟਵਿੱਟਰ ਦੇ ਰੱਵੱਈਏ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਉਸ ਅੰਤਿਮ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਵਜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ 'ਤੇ ਟਵਿੱਟਰ ਅਪਰਾਧਕ ਜਵਾਬਦੇਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਰਜਾ ਗ੍ਰਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਵਿੱਟਰ ਦੇ ਆਕੀ ਵਤੀਰੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਦਰਜਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਟਵਿੱਟਰ ਦੀ ਹੀਲਾ-ਹਵਾਲੀ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜ਼ਾ ਇਸੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਹੀ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਲੋੜੀਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸਬੰਧੀ ਪੁਲਾਂਘ ਨਹੀਂ ਪੱਟੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਮਾਈਕਰੋ ਬਲਾਗਿੰਗ ਸਾਈਟ ਟਵਿੱਟਰ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਦਿੱਗਜ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਜੀਡੀਪੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਖੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਗਫ਼ਲਤ ਪਾਲ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਗਣਰਾਜ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਤੀਰੇ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਚੁਕਿਆ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਹੋਰੇਕ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟਵਿੱਟਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ, ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਟਵੀਟ ਵਿਹੁੰਧ ਸਥਾਨਕ ਸਿਕਾਇਤ ਅਫਸਰ ਅੱਗੇ ਇਤਾਜ਼ਾ ਜਾਹਿਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਟਵਿੱਟਰ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਟਵਿੱਟਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਕੁਕਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਟੁਲਕਿੱਟ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਟਵਿੱਟਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹੀ ਜਾਂਚ ਸੰਸਥਾ ਅੱਗੇ ਫੈਸਲਾ ਕੁਝਨ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਵੇ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਟਵਿੱਟਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਜਨ ਸੰਵਾਦ ਅੱਗੇ ਲੋੜਕਾਂ ਤਕ ਮਦਦ ਪਹੁੰਚਿਣ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮਾਧਿਅਮ ਦੀ ਭੁਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਅੱਗੇ ਉਹ ਜਨ-ਸੇਵਾ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਮੰਡਰਾ ਰਹੇ ਖੜਕੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ

ਕੋਈ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤਮਾਮ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਤਰਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਮੰਚਾਂ ਦੀ ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਵੀ ਸੱਕੀ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਕਾਂਤੀਕਾਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਆਤ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਨਵੇਂ ਆਈਟੀ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਟਵਿੱਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਾ ਲਈ ਬੋਹੁਦ ਵਰਣਨਬੱਧ ਹੈ ਅੱਤੇ ਦੇਸ਼-ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਆਈਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮਲ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂ ਸੁਤੰਤਰ ਅੱਤੇ ਖੁੱਲੇ ਜਨਤਕ ਸੰਵਾਦ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਕੋਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਮੰਤਰੀ

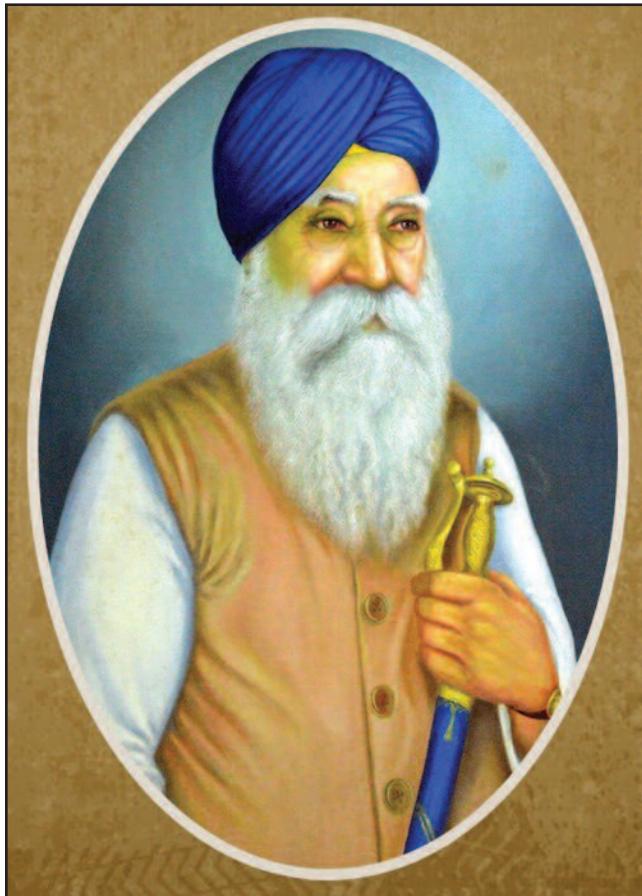
ਟੀਮ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਰਭਾਪਤ 'ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸ੍ਰੋਣੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ? ਆਈਟੀ ਮਾਹਿਰ ਸਿਤਿਨ ਜੈਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟਵਿੱਟਰ ਇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਬੋਰਡ ਰੂਮ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਾਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਕਸਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅੱਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਆਪਾ-ਵਿਰੋਧਾਂ ਅੱਤੇ ਦੋਹਰੇ ਰੱਵੱਈਏ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅੱਤੇ ਟਵਿੱਟਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਵਧਾਉਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਬਾਜ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖੁੱਦ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਤਕ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਟਵਿੱਟਰ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਉਹ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਕ-ਉਂਟ ਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੋਂ ਟਵੀਟ ਫਿਲੀਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਟਵਿੱਟਰ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੁਲ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰਬਉਚ ਅਦਾਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅੱਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾਉਣ ਵਿਚ ਟਵਿੱਟਰ ਖੁੱਦ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਖੁੱਦ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਿਆਂ ਅੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਮੰਚ ਹੈ ਅੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਦੱਸੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੀਤੀਗਤ ਢਾਂਚਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਨ੍ਹੀਂ ਤਲਖ ਪ੍ਰਤੀ-ਕਿਰਿਆ ਦੇਵੇਗੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਟਵਿੱਟਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣ ਲਵੇ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅੱਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਇਹ ਸਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਹਿਤ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ, ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਅੱਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਇਹ ਸਾਂਝੀ ਟਵਿੱਟਰ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੁਲ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰਬਉਚ ਅਦਾਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅੱਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਿਠਾਉਣ ਵਿਚ ਟਵਿੱਟਰ ਖੁੱਦ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਖਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਡਾ. ਸੁਰੀਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਖੋਖਲੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਖਤ ਇਤਰਾਜ ਪ੍ਰਗਟਾਈਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖੁੱਦ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਤਕ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਟਵਿੱਟਰ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖੁੱਦ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਤਕ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਟਵਿੱਟਰ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖੁੱਦ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਤਕ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਟਵਿੱਟਰ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖੁੱਦ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱ

'ਪੰਥ ਰਤਨ' ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਉਹ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਅਮੁੱਕ ਜਗਿਆਸਾ ਸਦਕਾ ਪਤਾਈ 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਰਹਿ ਕੇ ਵਜੀਫਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੇ ਬਚਪਨ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ 'ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦੀ ਕਬਾ-ਵਿਆਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਜਾਂਦੇ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਸਿੰਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਡਮੁੱਲੀ, ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਰੋਮ-ਰੋਮ ਤੋਂ ਗੁਰੂ-ਗਰੰਥ ਤੇ ਗੁਰੂ-ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ।

ਛੁਟੀਆਂ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਸਿੰਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਖੁਬ ਪੜਿਆ, ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮਹਾਨ ਸਿੰਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਬਾਬਾ ਅਤਰ ਸਿੰਖ ਜੀ ਮਸਤੂਲਾਣਾ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਇੰਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਕਿ ਦਸਵੀਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹੀਦੀਆਂ 1902 ਈ: ਵਿਚ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਗੁਰੂ-ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣ ਗਏ।

ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਖਿਆਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਤੋਂ ਤਾਰਾ ਸਿੰਖ ਬਣ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰਗ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੈਜਵਾਨ ਨੇ ਸਿੰਖ ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਧਰੂ ਤਾਰੇ ਵਾਗ ਚਮਕਣਾ ਹੈ। ਰਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ 'ਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਚੰਗੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਿੰਖ ਸਜਾਉਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਖ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵਿਸੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਭਰਾ ਤੇ ਭੈਣ ਵੀ 'ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ' ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਬਣ ਗਏ। ਸੰਨ 1903 ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਖ ਉਚੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਲਈ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ।

ਕਾਲਜ ਦੀ ਪਤਾਈ ਸਮੇਂ ਉਹ ਕਾਲਜ ਦੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਸੰਨ

1907 'ਚ ਕਾਲਜ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੇਜਰ ਹਿਲ ਨੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਸਬਦ ਵਰਤ ਦਿੱਤੇ। ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਹਤਤਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਖੀਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨਾਭਾ ਖੁਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਏ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਵਾਇਆ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣ ਕੇ ਕੌਮ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ 1907 'ਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੀਏ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਟੀਚਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕੋਰਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਾਲ ਹੀ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਨਦ ਕਾਰਜ ਬੀਬੀ ਤੇਜ਼ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਦੋ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕ

ਲੜਕੀ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਕੋਈ ਅੱਲਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਬੀਬੀ ਰਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਲੜਕਾ ਹੈ ਜੋ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਨ 1908 'ਚ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਟੀਚਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਸ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ. ਬਿਸਨ ਸਿੰਖ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣੇ।

ਕੇਵਲ 15 ਰੁਪਏ ਮਾਸਿਕ ਮਾਣਭੱਤੇ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਦੋ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਇਸ ਸਕੂਲ ਦਾ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਨਾਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ 'ਚ ਪਤਾਉਣ ਸਦਕਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਨ ਮਾਸਟਰ' ਸ਼ਬਦ ਸਦਾ ਲਈ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਕੂਲ ਕੇਵਲ ਵਿਚਾਰਧਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਖਰ ਗਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੌ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ 'ਚ ਵੀ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਦਕਾ ਇਹ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਜੋਂ ਪੁਸ਼ਿਧ ਹੋਇਆ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਖਾਵਾਂ ਖੋਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਲਾਇਲਪੁਰ ਸਿੰਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਸਿੰਖ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੌਮ ਨੂੰ ਜਾਗਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ 'ਸੱਚ ਦਾ ਢੰਡੋਰਾ' ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸੰਨ 1914 'ਚ ਉਹ ਲਾਇਲਪੁਰ ਤੋਂ ਕੌਲਰ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਲੱਗ ਗਏ ਪਰ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ 'ਚ ਫਿਰ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ

ਡਾ. ਹੁਗ ਸਿੰਘ

ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਦੀ ਕੰਧ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਗਿਰਾਉਣ 'ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੰਖ ਆਗਆਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੂਧਾਰ ਲਹਿਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਹਰ ਮੌਹਰੀ 'ਚ ਮੌਹਰਲੀ ਕਤਾਰ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਿਰਕੱਢ ਚੋਟੀ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਸਿਆਸੀ ਆਗ ਵਜੋਂ ਧਰੂ ਤਾਰੇ ਵਾਂਗ ਚਮਕੇ। ਪੰਚਾਂ ਨਵੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਸਿੰਖਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸੰਸਥਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ। ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮੁਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਕੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੂਧਾਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਖਾਸ ਯਕਾਦਾਨ ਪਾਇਆ।

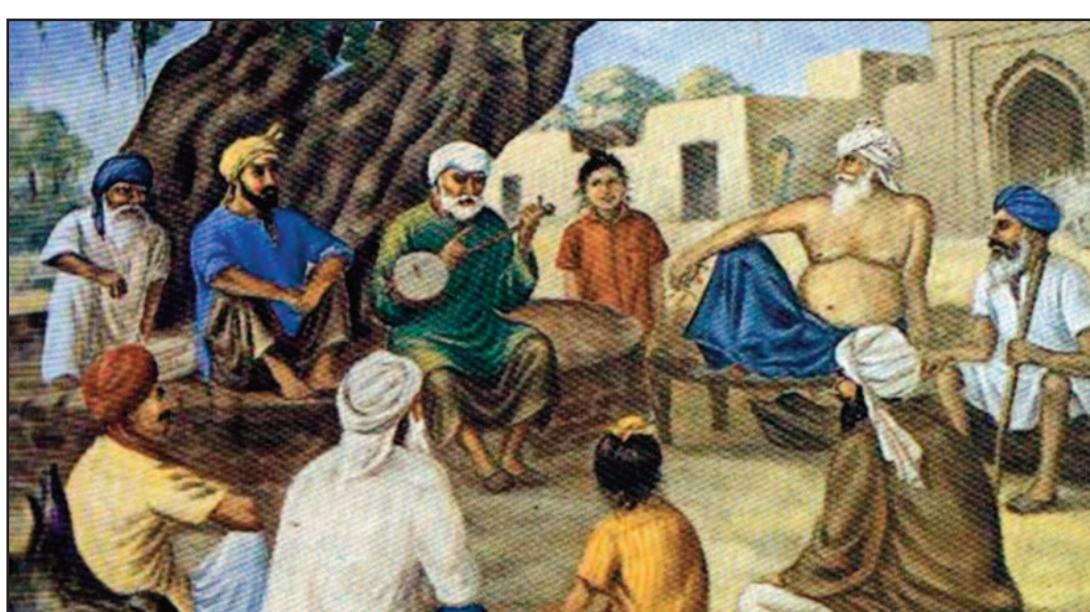
ਸਿੰਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਸਿੰਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਸਿੰਧਾਂਤ ਨੂੰ ਜਾਗਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖਬਾਰਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਲੇਖਾਂ 'ਚ ਮਹੰਤਾ-ਪ੍ਰਜਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗੁੰਡਾਗਰੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚੁੱਧ ਖੁਬ ਲਿਖਿਆ। ਉਹ 16 ਨਵੰਬਰ 1957 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਨ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਸਮੇਂ 3 ਵੱਟਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਖ ਲਾਇਲਪੁਰ ਤੋਂ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ। ਪਰ 7 ਮਾਰਚ 1960 ਨੂੰ ਫਿਰ ਸਰਬ ਸੰਮੱਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ।

ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਖ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ (ਐਸਜ਼ੀਪੀਸੀ) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੋਏ। ਉਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇ। ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਖ ਤੇ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ 29 ਨਵੰਬਰ 1961 ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਨਖਾਹ ਸੁਣਾਈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ। ਬਾਈ ਨਵੰਬਰ 1967 ਨੂੰ ਪੰਥ ਰਤਨ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਖ ਜੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋਤਾ ਦੇ ਗਏ। ਬਾਰਾਂ ਫਰਵਰੀ 1968 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਮਾਗਮ ਸਮੇਂ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਖ ਜੀ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ 'ਤੇ ਸੋਗ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ

ਲੀਰੇ-ਲੀਰ ਹੋ ਰਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ

ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਅਰਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਣੀ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਚੌਪਾਈ, ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ, ਰੀਗਣ ਵਾਲੇ, ਉਡਣ ਵਾਲੇ, ਤੈਰਨ ਵਾਲੇ, ਪਸੂ-ਪੰਡੀ ਅਤੇ ਕੀਤੇ-ਮਕੋਤੇ ਆਦਿ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝ, ਸੋਚ ਸ਼ਕਤੀ, ਭਾਵੁਕਤਾ, ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ

ਤਾਂ ਮਾਂ ਦਾ ਕਲੇਜਾ ਫਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਉਸ ਮਾਂ ਨੇ ਬੇਗਾਨਿਆਂ ਖਾਤਰ ਸਕਾ ਪੁੱਤ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ? ਮਾਛੀਵਾਡੇ ਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਦੇ ਬਚਪਨ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਕਾਏ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ 'ਚ ਕੁਝ ਰਕਮ ਉਸ ਦੇ ਅਲੱਗ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕਲੇਜਾ ਛਿਡਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਵੱਡੇ ਮੁੱਡੇ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਦੀਪ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ

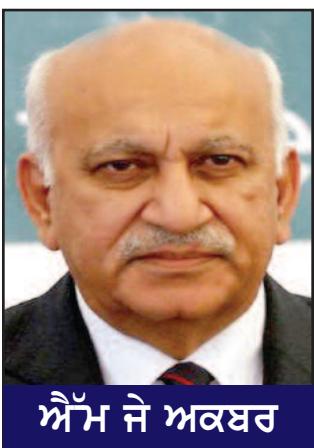
ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਜਨਤਾ ਲਈ ਹਰੇਕ ਚੋਣ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਦ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਮੰਗ ਸੁਮਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੋਟਰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੰਗ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਏਮਜ਼ ਵਰਗੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਕਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕ ਵਧੀਆ ਹਸਪਤਾਲ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪੜਾਅ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤਕ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤਕ ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਦਲ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਅਰਥਾਤ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੌਤ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੀ ਸਾਡੀ ਬੈਚੈਨੀ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਕਸਰ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਹਨ। ਈਸ਼ਵਰ ਨੇ ਗਰੀਬ ਤੇ ਅਮੀਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਬਰ ਅਕਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਰਵਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਉਸ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਕਲਮੰਦੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਤੇ ਉਤਪਾਦਕ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਸਮਝ ਪਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਖਰਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨਸੁਦਾ ਮਕਸਦ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ

ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਦਹਾਕੇ ਤਕ ਦੇਰੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ? ਅੰਕਤਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ

ਦਰਅਸ਼ਲ, ਅਸੀਂ ਭੁੱਖ ਸਚਕ ਅੰਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਜੇਕਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਖਰਚ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਰਜੀਹ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਮਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਣ - ਕਿਆ ਸੋ ਬਜਟ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਨੇਕ

ਐਮ ਜੇ ਅਕਬਰ

ਗਿਣਤੀ 25 ਕਰੋੜ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ 25 ਕਰੋੜ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਰੂਸ ਦੀ ਕੁਲ ਆਬਾਦੀ ਤੋਂ 10 ਕਰੋੜ ਵੱਧ ਹੈ।

ਚੰਗੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਮਾਰ ਹੋਣ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਹਰੇਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼੍ਰੋਤੀਆਂ 'ਤੇ

ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਧਰਾਤਲ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਿਸ਼ਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤਹਿਤ ਜੰਮ੍-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ 8 ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਚਾਰ ਸਾਬਕਾ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਸਣੇ 14 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗਾਮਾਂ ਨਾਲ 24 ਜੂਨ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਗੁਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ, ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਮਨੋਜ ਸਿਨਹਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਜੀਤ ਡੋਭਾਲ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਰੈਣਾ, ਕਵਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜੰਮ੍-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਸਰਪਸਤ ਢਾ: ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁਲ, ਪੀਡੀਪੀ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸ਼ਨ ਮਹਿਸੂਸਾ ਮੁਫਤੀ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁਲਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਆਜ਼ਾਦ, ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਲਾਮ ਅਹਿਮਦ ਮੀਰ, ਤਾਰਾ ਚੰਦ, ਪੀਪਲਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਮੁੜੋਂਫਰ ਹੁਸੈਨ ਬੇਗ, ਪੈਂਥਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਭੀਮ ਸਿੰਘ, ਸੀਪੀਐਮ ਦੇ ਮੁਹੰਮਦ ਯਸ਼ ਸ਼ਹਿਦ ਤਾਰਿਗਾਮੀ, ਜੰਮ੍-ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਪਨੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਲਤਾਫ ਬ੍ਰਖਾਰੀ ਅਤੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਸਹੀਅਦ ਲੋਨ ਨੇ ਸਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 22 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਬੈਠਕ ਕਰ ਕੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜੰਮ੍-ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਪੂਰਨ ਦਰਜਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦਾ ਅਮਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਮਲ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਸਟਿਸ ਰੰਜਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਤੇ ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਪਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੰਜ ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਜੰਮ੍-ਕਸ਼ਮੀਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ

ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਜੇਲਾਂ 'ਚ

ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੋਕ ਘਰਾਂ 'ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਮੁਖਤਾਰ ਗਿੱਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਛੱਡ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮੁੱਚੇ ਜੰਮ੍-

ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ ਦੀ ਛਾਉਣੀ 'ਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ

ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਜੰਮ੍-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਤੋਂ 35-ਵੇਂ ਨੂੰ ਮਨਸੂਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ 'ਤੇ ਮੱਲਮ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਖਤ ਰਵਾਈਆ ਛੱਡ ਕੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਵਾਦ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਭ ਸ਼ਗਨ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰੁਖ ਦੀ ਵਜਾ

ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਜੰਮ੍-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਤੋਂ 35-ਵੇਂ ਨੂੰ ਮਨਸੂਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੰਮ੍-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਲੱਦਾਖ ਨੂੰ ਦੋ ਯੂਟੀਜ਼ 'ਚ

ਮੁਖਤਾਰ ਗਿੱਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮੁਖਤਾਰ ਗਿੱਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਈਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਤੀਜ ਸਾਲ

ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦਸ਼ਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ। ਇਹਨਾਂ ਤੀਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਲਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 1.1 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਤਿੰਗਣਾ ਵਧ ਕੇ 3.3 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮੀਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰਾ 11 ਗੁਣਾ ਵਧ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਸਲੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਚੀਨ ਤੋਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਿਹੱਥਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁੱਖ ਮਹੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਸੰਕੇਤਕਾਂ (ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਸਾਖਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ) ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੇ 'ਦਰਮਾਨੇ ਵਿਕਾਸ' ਦੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਤੋਂ ਰਤਾ ਕੁ ਹੀ ਬਿਹੱਥਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਦੇ 12ਵੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਇਸ ਸਾਲ ਛੇਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਿਛਲਾਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਵਧੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਕਿਰੋ ਜਿਹੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਕਿਵੇਂ ਲੰਘੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਬਤ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤੇ ਜੋ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਸੀ, ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉਸ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਰਹੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਫਰੀਕਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅਜੇ ਵੀ ਗਰੀਬ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਵਿਆਪਕ ਗਰੀਬੀ ਪੱਖਾਂ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਥਾਂ ਅਫਰੀਕਾ ਨੇ ਮੱਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਜਿਹਨਾਂ 150 ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕੇਂਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼ ਕੋਲ 1990 ਵਿਚ ਅੰਕੜੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ 90 ਫੀਸਦ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹੱਥਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਰੀਬ 195 ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 75 ਫੀਸਦ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹੱਥਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਜੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ

ਆਲਮੀ ਔਸਤ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ (20 ਫੀਸਦੀ) ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਨਾ-ਬਗ਼ਬਾਰੀ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਵਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ 2011 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮੁੱਲਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਟੀ ਐਨ ਨੈਨਾਨ

ਬੀਤੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ। ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਅੰਜ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵਧਾ ਹੈ ਪਰ 2011-21 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਿਹੱਥਰ ਰਹੀ। ਜਿਹਨਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਜ਼ਨ ਦਿਵਾਈਆ ਪਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਤਾਕਤ ਦਾ ਤਵਾਜ਼ਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਪੱਖੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਤ ਖਾ ਗਿਆ।

ਸਕਦੇ ਕਿ 2001 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੀਡੀਪੀ ਚੀਨ ਦੀ ਜੀਡੀਪੀ ਦਾ 37 ਫੀਸਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਜ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਅੱਧੀ ਘਟ ਕੇ 18 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਆਲਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਧਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਂਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਜ਼ਨ ਦਿਵਾਈਆ ਪਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਤਾਕਤ ਦਾ ਤਵਾਜ਼ਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਪੱਖੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਤ ਖਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੌਰ ਦਾ 2011 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਵਿੱਲੀ-ਮੱਠੀ

ਹਨ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਗੋਂ ਫਿਲੀਪੀਜ਼ ਤੱਕ ਵੀ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਚੀਨ ਤੋਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਤਾਂ ਹਨ ਹੈ। ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ 2011-21 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਛਿੰਗਦੀ ਜੀਡੀਪੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਾਂ ਸਬ-ਸਹਾਰਨ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਸ਼ੀਅਨ-5 ਦੀ ਮਾਤ੍ਰਾ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੁਝ ਬਿਹੱਥਰ ਹੈ। ਉਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਨੰਮਣਾ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਅੱਖਾਂ ਹੋਣਾ ਸੀ ਪਰ ਆਲਮੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੇਡੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡੀ ਨਕਾਸ਼ੀ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਹੈਸ ਹੁਣ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਦੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਮਾਤ੍ਰੀ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਮੁੜ ਗੁਰਬਤ ਵਿਚ ਗਰਕ ਗਏ ਅਤੇ ਜਾਪਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਛੋਟੇ

ਲੋਡੀਂਦੇ ਆਕਾਰ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਨਾ ਲਾਈ ਪਰ ਘਰਨ ਦੇ ਆਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਿਛਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਹਿਰਾਂ ਵਿਚ, ਉਸ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਲੱਗਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। 1950 ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹੇ ਲੋਕ ਬੇਖਰੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੁਗਣੀ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਘਰ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਇਕ ਲਈ ਕਈ ਸਕੀਮਾਂ ਲਾਗ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਬੇਖਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਵਧਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਵੇਚ-ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ।

ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਵਸੋਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ, ਉਨ੍ਹੀਂ

ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੰਦ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਮੁੜ ਖੁੱਲ ਸਕਣਗੇ। ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਦਵੈਤਵਾਦ ਜ਼ੋਰ ਫਤ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਜੇ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਅਤੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਕਰਾ ਵਾਜ਼ਬ ਪ੍ਰਬੰਧ। ਮੇਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਤਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਉਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਦਮ ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿਆਰ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਭਾਰੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹੋ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੇ ਜਿਸ ਨੇ ਅੱਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕਾਇਆ ਕਲਪ ਦੀ ਨੀਹੀ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ 5 ਖਰਬ ਭਾਲਰ ਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਕੀਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਖਰਤਾ ਦਰ ਨੂੰ 74 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ 100 ਫੀਸਦੀ ਉਤੇ ਲਿਜਾਣ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਸਿਹਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਿਹਤ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਵਧੀਆ ਚੱਲਦਾ ਕਰਜ ਢਾਂਚਾ ਜਿਹਤਾ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਕਰਜਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਅਜੇ ਵੀ ਸੁਪਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਰਜ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ ਦਾ ਦੀਵਾਲੀਆਫ਼ਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਰਜ ਨਾ ਮੋਤਨ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਲਹਿਰ ਆਉਣ ਦੇ ਪੂਰੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਜਦੋਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੀ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਛੋਟੇ

ਲੋਡੀਂਦੇ ਹੋਣੇ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਕੰਮ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੰਮ ਉਤੇ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣਾ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਾ ਤਾਂ ਬੀਤੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ 30 ਵਰੈਹਿਆਂ ਦੌਰਾ

ਚੀਨੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੁਫਾਨ 'ਚ ਫਸੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤੀ

ਚਾਕੇ ਦੀ ਸਰਜਮੀਨ 'ਤੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਹਾਂਕੇ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਉਹ ਖਿੱਤਾ ਜਿਹਤਾ ਉਸ ਦੇ ਸੋਸ਼ਣ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰਬਤ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹੀ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਅੱਜ ਗੀਤੀਸ਼ਿਲ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਮੁੱਲਕ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ 16 ਕਰੋੜ ਆਬਾਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਭਰ ਰਹੇ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋ ਦਾਰਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਸਾਲਾਨਾ 6 ਫੀਸਦ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਏਸ਼ੀਆਈ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ (ਏਡੀਬੀ) ਮੁਤਾਬਕ ਕੋਵਿਡ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਲੇ ਸਾਲ 2021 ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 6.8 ਫੀਸਦ ਹੈ ਅਤੇ 2022 ਵਿਚ 7.2 ਫੀਸਦ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੱਜ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਤ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਔਸਤਨ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 3.5 ਫੀਸਦ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਅੱਜਤਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਾਖਰਤਾ ਜਿਹੇ ਮੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸੂਚਕਾਂ ਪੱਧੋਂ ਪਾਕਿ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਕੋਲ 45 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁੱਦਰਾ ਭੰਡਾਰ ਹਨ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਇਸ ਨੇ ਮੁੱਦਰਾ ਵਟਾਂਦਰਾਂ ਸੰਘੀ ਤਹਿਤ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਨੂੰ 20 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਮੁੱਹੈਈਆ ਕਰਵਾਏ ਹਨ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਪਾਏਦਾਰ ਮੁੱਲਕ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਭੰਡਣ ਵਾਲੇ ਹੈਨਰੀ ਕਿਸ਼ਿਜ਼ਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਪਣੇ ਸਥਦ ਤਥਦੀਲ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਹੈਜ਼ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਛਾਤਿਆ ਜਦਕਿ ਢਾਕਾ ਨੇ ਮਿਆਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਆਏ ਲੱਖਾਂ ਰੋਹੀਂਗੀਆ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਭਾਰਤ ਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਅਣੁਖਾਵੇਂ ਹੀ ਹਨ। ਇਗਨ ਦੇ ਕੁਝ ਨਾਰਾਜ਼ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟਧਨਾਹੀ ਦੇਣ ਕਰ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਗਨ ਦੀ ਨਾਖੂਸ਼ੀ ਵੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ ਸੀ।

ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਤਾਂ ਪਾਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਛਾਤ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 'ਨਾਕਾਮੀ ਦੀ ਸਰਤ' ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਬੀ ਐਮ ਐਡ, ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ, ਏਸ਼ੀਆਈ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਜਿਹੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਲੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ 'ਸਦਾਬਹਾਰ ਦੇਸਤ ਚੀਨ' ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵੱਲ ਤੱਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਕਿ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਦਿੱਕਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖਾਤਕ ਹੋਣ ਲਈ ਦਿਲ ਖੱਲ ਕੇ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਉਂਦੀ ਅਰਬ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਜਿਹੇ ਅਰਬ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਮਦਾਦ ਬਾਰੇ ਮੁੜ ਸੋਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲੀਆ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਦਿੱਕਤਾਂ ਵਿਚ ਇਜ਼ਾਫਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੁੱਲ ਬਾਹਰੀ ਕਰਜ਼ਾ 2013 ਵਿਚ 44.35 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਸੀ ਜੋ ਵਧ ਕੇ ਅਪਰੈਲ 2021 ਵਿਚ 90.12 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪਾਕਿ ਵਲੋਂ ਚੀਨ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਦੀ ਦਰ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ 9.3% ਸੀ ਜੋ 2021 ਵਿਚ ਵਧ ਕੇ 27.4% ਹੋ ਗਈ। ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਲਾਗਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵਧਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ 65 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲਾ 'ਚੀਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਰਥਿਕ ਲੰਘਾ' (ਸੀਪੀਈਸੀ) ਚਾਲੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਮਕਬੂਜਾ ਕਸਪੀਰ ਵਿਚਲੇ ਗਿਲਗਿਤ-ਬਾਲਤਿਸਤਾਨ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗਵਾਦਰ ਬੰਦਰਗਾਹ ਨਾਲ ਜੋੜੇਗਾ। ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਇਹ ਲਾਂਘਾ ਚੀਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਹੌਵੰਦ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਛਾਇਦੇ ਸੰਦੇਹਪੂਰਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਖਾਸਕਰ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੰਡਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਗਵਾਦਰ ਬੰਦਰਗਾਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਸ

ਨੂੰ ਸੀਪੀਈਸੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪੈਰਾਸੈਕਟ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਨਰਲ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਅਸਾਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ।

ਸਾਉਂਦੀ ਅਰਬ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਾਦਰ ਬੰਦਰਗਾਹ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦਸ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਹੱਥ ਪਿਛਾਂ ਹਿੱਚ ਲਏ ਹਨ, ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਰਮ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਉਂਦੀ ਅਰਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਤੁਖੇ ਵਿਰੁੱਧੀ ਇਗਨ ਵਿਚ 25 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਜ਼ ਵੀ

ਹਮਲਿਆਂ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਅੱਡਾ ਮੁੱਹੈਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਵੀ ਇਹ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਵਲੋਂ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਏ ਸੀਆਈਏ ਦੇ ਡਾਈ ਰੈਂਕ ਟਰ ਵਿਲੀਅਮ ਬਰਨਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਸਮਾਨ ਨਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਬ ਪੈਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੀ ਪਾਰਵਾਸਾਮਰਥੀ

ਬੰਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਕੋਣ ਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਚੀਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਬਸ ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਇਸ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਕਦੋਂ ਆਪਣੇ ਹੋਂਦਾ ਵਿਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ, ਗਵਾਦਰ ਬੰਦਰਗਾਹ ਚੀਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਣਨੀਤਕ ਜਲਪੇਤ ਅੱਡਾ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਅਟੱਲ ਬਣਦੀ ਜਾਪ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਚੀਨ ਵਲੋਂ 'ਚੀਨ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਰਥਿਕ ਲੰਘਾ' ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪੈਰਾਸੈਕਟ ਵੀ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿਰ ਇਸ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਇੰਨ ਸਿਆਦਾ ਹੈ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਡੇ ਹੀ ਨਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਗਵਾਦਰ ਦਾ ਵੀ ਉਹੀ ਹਸ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਤੱਕ 'ਤੇ ਚੀਨੀ ਇਮਦਾਦ ਨਾਲ ਬਣੀ ਹੈਂਬਨਟੋਟਾ ਬੰਦਰਗਾਹ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਚੀਨ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਲਾਂਘਾ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ 2013 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਚੀਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲੀ ਕਾਚਿਆਂਗ ਪਾਕਿ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਲੈਫਟੀਨੈਟ ਜਨਰਲ ਅਸਿਮ ਸਲੀਮ ਬਾਜਵਾ

ਇਗਨ ਗਵਾਦਰ ਦੇ ਨੇਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਾਹ ਵਾਸਤੇ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅੱਜਕਲੈਹ ਸ਼ਸ਼ੇਪੰਜ ਵਿਚ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬਾਇਡਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਜਿੱਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੀਡੀਏ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ 'ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ' ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੱਡਾ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਬਲੰਕਨ, ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਆਸਟਿਨ, ਕੌਮੀ ਸੁਰਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜੇਕ ਸਲੀਵਾਨ ਅਤੇ ਸੀਆਈਏ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਿਲੀਅਮ ਬਰਨਜ਼ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਮਰੁਤਬਾ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਜਨਰਲ ਬਾਜਵਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਸਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸਥਤੀ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਡਰੋਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਆਵਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਚੇਰੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਖੁੱਸ਼ੀ ਖੁੱਸ਼ੀ ਤੋਂ ਆਨੰਦਮਈ ਦੰਗ ਨਾਲ ਸਿੱਖਣ/ਭੁਲਾਉਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਾਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈਸ ਇਸ ਅੰਦਰ ਬਸ ਇਕੋ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਹੈ- 'ਲੜ ਮਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ' ਜਾਂ 'ਸੀਰੀਜ਼ ਜਾਵਾਬ ਲਿਖ ਸਕਣ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ 'ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ' ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣਾ, ਤੇ ਬੱਸ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਲ ਕੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ

Cosmetic & Family Dentistry

UPPAL DENTAL CARE

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN

Call for Details

Straighten Teeth
Without Wires

Charanjit S Uppal

D.D.S.

FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING.
YOUR INSURANCE USUALLY COVER THESE SERVICES

Laser Treatment
Lumineers/Veneers
Dentures & Partials
Root Canals
Bad Breath
Cosmetic Dentistry
Crowns & Bridges
Tooth Extraction
Gum Treatment

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

www.uppaldental.com

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

**Strictly Maintained
Sterilization Standards
Most Insurance
Plans Accepted**

TASTE OF INDIA

specialist- Gurh Dee Barfee, Gurh Diyaan Jalebian

32 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਲੋਫਰਨੀਆ
ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਤੇ
ਵਧੀਆ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ
ਦੇ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ
ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ

lunch buffet everyday
fresh jalebian every day

ਗੁੜ ਦੀ ਬਰਫੀ, ਫਿੱਕਾ ਕਲਾਕੰਦ
ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਜਲੇਬੀਆਂ, ਇਮਰਤੀ

DEVINDER SINGH PABLA (OWNER)
510-791-1316

5144 MOWRY AVE (ON FARWELL DR)
FREMONT, CA 94538

510-773-8810

Quick Lube & Smog

We rent
U-HAUL

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

**691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544**

**PH 510-757-6775
FAX 510-292-0330**

PREET FABRICS & APPLIANCE

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੈਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹੌਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚੱਲੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੋ, ਰੁਮਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER BOTH FABRICS & APPLIANCES

**APPLIANCES & LUGGAGE CROSS,
PARKER PENS, OSTER BLENDERS**

Watches (Seiko, Citizen & Swistar)

Shavers & Trimmers

Cellular Phones

Onkar Singh Banwait

5156 Mowry AVE. Fremont. CA 94538

Tel- 510-797-7111

Moon Indian Cuisine

510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਡੀਆਨ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਡੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੋਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਭੁ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ ਵਿਆਹ
ਸ਼ਾਦੀ ਮੈਂਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹਿਅਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ
ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Paul 510-978-7170

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਮੂਨ ਇੰਡੀਆਨ ਕੁਝੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812
www.moonindiancuisine.net

New Introducing Chaat Corner

Raja King of Sweets Now Presents

Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹੁਣ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- BHEL PAPDI CHAAT
- FALUDA KULFI
- GOL GAPPE (PANI PURI)
- KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

DIXON

ਨਵੇਂ ਆਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ, ਆਸੀਂ ਰੱਕਾਂ ਲਈ ਫਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

THE WEST'S LEADING FULL-SERVICE TRUCK AND TRAILER DEALERSHIP

SALES & LEASING • PARTS & SERVICE • FINANCE & INSURANCE

HARJINDER SINGH BAL
NEW TRUCK SALES

Direct 707-640-7114 | Cell 510-613-3573
hsingh@tecequipment.com

TECEQUIPMENT.COM

8555 Pedrick Rd Dixon, CA 95620

ਖੜੂਰ ਸਾਹਿਬ: ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ

ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਖੜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਾਰਸੇਵਾ ਖੜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਨਿਸਾਨ-ਏ-ਸਿੱਖੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ 20 ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗਿਣਨਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਯਾਨੈਂਓਂ ਸਿੱਖੀਆਂ ਕੇਂਮਾਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਿਵਸ (5 ਜੂਨ 2021) ਮੌਕੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਧ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾ ਯੂਨਾਈਟਡ ਰਿਲੀਜ਼ਜਨਸ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਨੇ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਿਸਾਨ-ਏ-ਸਿੱਖੀ ਇਸਟੀਚਿਊਟ ਨੂੰ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਿਸਾਨੇ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਬਦਲੇ ਪੈਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਲ 2021 ਲਈ 'ਫੇਥ ਫਾਰ ਅਰਸ ਕੌਸਲਰ' ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਇਸ ਪੈਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕੋਮਾਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: 'ਹੁਣਾਨੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਟਰੋਨਿਗ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਲੀਡਰਸਿਪ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ 'ਫੇਥ ਫਾਰ ਅਰਸ ਕੌਸਲਰ' ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।' ਯੂਨਾਈਟਡ ਰਿਲੀਜ਼ਜਨਸ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਨੇ 2021 ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਜ ਪੈਰਮੁਖ ਕਰਮ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਜੈਵਿਕ ਵੰਨ-ਸੰਵੰਨਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਰਹਿੰਦ-ਬੂਹੁਦ ਨਜ਼ਿਠਣ (ਮਨ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ)।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਮੁੱਰੰਮਤ ਅਤੇ ਪੁਨਰ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਕਾਰਸੇਵਾ ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਤਾਂ ਕਾਰਸੇਵਾ ਖੜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਰਜ 1999 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 2004 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 500 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੰਜ ਕਾਰਜ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ

ਨਗਰ ਕੇਂਸਲ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਕੀਤੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ

ਧੱਨੀਲਾ ਮੰਡੀ, ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ : ਨਗਰ ਕੇਂਸਲ ਧੱਨੀਲਾ ਦੇ ਸਮਹੁ ਕੱਚੇ ਤੇ ਪੱਕੇ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜੰਮ ਕੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਚ ਰੱਖੀਆਂ ਸਰਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਉਨਿਪਲ

ਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਰੱਖੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਪਰੇਟਰ, ਪੰਪ ਆਪਰੇਟਰ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸ਼ਨ, ਹੈਲਪੁਰ ਆਦਿ ਦੇ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤੇ ਸਮਝ ਆਉਟ ਸੋਰਸਿੰਗ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ, ਭਾਗ ਰਾਮ, ਪੱਪੀ ਰਾਮ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਵਿਜੇ ਕ੍ਰਮਾਰ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਗਾਂਧੀ ਰਾਮ, ਨਿਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ, ਸਨੀ, ਵੀਰੂ ਰਾਮ ਆਦਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਿੱਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲਾਂ ਲਈ ਦੇਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਤੇ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਤੱਕ 9 ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ

ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤੇ ਸਮਝ ਆਉਟ ਸੋਰਸਿੰਗ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ, ਭਾਗ ਰਾਮ, ਪੱਪੀ ਰਾਮ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਵਿਜੇ ਕ੍ਰਮਾਰ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਗਾਂਧੀ ਰਾਮ, ਨਿਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ, ਸਨੀ, ਵੀਰੂ ਰਾਮ ਆਦਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਿੱਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਸੇਵਕ, ਸੀਵਰਮੈਨ, ਪੰਪ ਆਪਰੇਟਰ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਪਰੇਟਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਧੱਨੀਲਾ ਮੰਡੀ, ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ - ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਧੱਨੀਲਾ ਦਾ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰੇਸਾਨ ਕਰਨ 'ਚ ਚਲਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ ਹੀ ਹਰ ਰੋਜ ਬੰਦ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਹਣ ਇੰਨਰੋਨੇਟ ਦਾ ਬਿਲ ਨਾ ਭਰਨ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਬੀਐਸਐਨਐਲ ਵੱਲੋਂ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਵੀਰਵਾਰ ਸਾਮ ਦਾ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਤਕਦੀ ਧੁੱਪ 'ਚ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰੇਸਾਨੀ ਦਾ

ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ

ਧੱਨੀਲਾ ਮੰਡੀ, ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ: ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਲਾਜਮ ਮਾਰੂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਸ.ਸ.ਸ. ਸਕਲ (ਮੁੱਡੇ) ਦੇ ਸਮਹੁ ਅੰਧੀਆਪਕਾਂ ਨੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਮ ਕੇ ਕੀਤੀ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਾਡੀਂ ਕੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੈਸ

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਦੀ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ

ਜੰਗਲ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਆਬੋ-ਹਵਾ ਦੀ ਸੁਧਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਜੰਗਲ ਜੀਵ ਜੰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੰਡੀਆਂ ਦੇ ਰੈਣ ਬਸੇਰੇ ਲਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਪਰਾਲਾ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਰਗਾਂ ਅਧੀਨੀ 50 ਤਰਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਲਗਾਏ ਹਨ।

ਫਿਲਾਂ ਕਸਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਪੰਚਾਇਤੀ/ਜਨਤਕ ਥਾਂਵਾਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਸਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦਰਖਤ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਬੂਟੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਚਲਾਈ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਮੌਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼

ਅੰਦਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਵੀ ਤੌਰੀ ਗਈ। ਤਥਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ

ਵੀ. ਟੀ. ਏ. ਦੇ 9 ਜਾਣਿਆਂ ਦੀ ਆਤਮਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਬੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਕਰਵਾਏ

ਮਈ 26, 2021 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਵੀ. ਟੀ. ਏ. ਦੇ 9 ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਸਵੇਰੇ 6-30 ਕੁ ਵਜੇ ਵੀ. ਟੀ. ਏ. ਵਿਚ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 57 ਸਾਲਾ ਸੈਮੂਅਲ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 9 ਹੋਰ ਜਾਣਿਆਂ, 1. ਤਪਤੇਜਦੀਪ ਸਿੰਘ 36 ਸਾਲ, 2. ਲਾਰਸ ਲੇਡ 63 ਸਾਲ, 3. ਮਾਈਕਲ ਰੁਡੋਮੈਟਕੀਨ 40 ਸਾਲ, 4. ਅਬਦੁਲਵਾਹਿਬ 63 ਸਾਲ, 5. ਐਲਕਸ ਫਰਿਚ 49 ਸਾਲ, 6. ਪਾਲ ਡੇਲਕਰੁਜ਼ 42 ਸਾਲ, 7. ਐਡਰੀਅਨ ਬਲੇਜ਼ 29 ਸਾਲ, 8. ਹੋਜ਼ੇ ਹਰਨਾਂਡਿਜ਼ 35 ਸਾਲ, 9. ਟਿਮੁੱਸ ਰੋਮੇ 49 ਸਾਲ,

ਜਾਨ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸੈਨਹੋਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਜੂਨ 17, 2021 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਭੋਗ ਜੂਨ 19, 2021 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਵੀ. ਟੀ. ਏ. ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਆਤਮਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਣ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੰਗੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ 'ਗੁਰੂ' ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਪੰਥ

ਜੋਨ ਤੇ ਕਰਤ ਕੋਡੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਸਾਮਲ ਹੋਏ। ਅਰਦਾਸ ਉਪਰੰਤ 9 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਮੌਮੈਟੇ ਇਕ ਯਾਦਗਾਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਉਤੇ 9 ਜਾਣਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਲੋਗੇ VTA Family ਉਪਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਵਿਛੜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਤਪਤੇਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਤੇ ਭਰਾ ਕਰਮਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਤਪਤੇਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧੀਰਲੇ ਸਹਾਨਾਂ ਵੇਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਉਦਮ ਦੀ

ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੀ. ਟੀ. ਏ. ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣਾ-ਮਿਤਰਾਂ ਨੇ 'ਗੋ-ਫੰਡ-ਮੀ' ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਮਾਲੀ ਮਦਦ

ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ

510-355-2040

rhsingh2018@gmail.com

ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਦਦ ਦਿਕੇਂਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤਿੰਨੇ ਦਿਨ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ, ਜਿਸਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾਡਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸੈਨਹੋਜੇ ਦਾ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਇਹੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਛੜੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਬਖਸ਼ੇ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ

ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵੀ. ਟੀ. ਏ. ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਧੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਏਕੇ ਦੇ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਾਈ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ 'ਸੁਰਾ' ਨੇ ਬੜੀ ਰਸਤਿਨੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਦੀ ਦੇਗ ਵਰਤਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ।

ਤਪਤੇਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਸਾਮਲ ਹੋਇਆ, ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਮਿਸਟਰ

ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਲਾਘ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਵਿਛੜੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲਈ ਜਾਵੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਉਦਮ ਲਈ ਨੌਰਕ ਯਾਚਡ, ਛਬੋਇਆ ਯਾਚਡ, ਗੁਆਡੇਲੁਪ (ਰੇਲ ਯਾਚਡ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ) ਤੇ ਸਰੋਨੀ ਯਾਚਡ ਨੇ

ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵੀ. ਟੀ. ਏ. ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਦੀ ਝੜੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੌਦਾ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣ। ਇਸ ਸਾਂਝੀ ਅਰਦਾਸ ਨੇ ਵੀ. ਟੀ. ਏ. ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਜਗਾਈ ਤਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਹੱਲ ਮਿਲ-ਜੁਲ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਤੱਤ ਵਿਛੜਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਲੱਗੇ ਬਸਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਉਣ

ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਧੱਨੀਲਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ

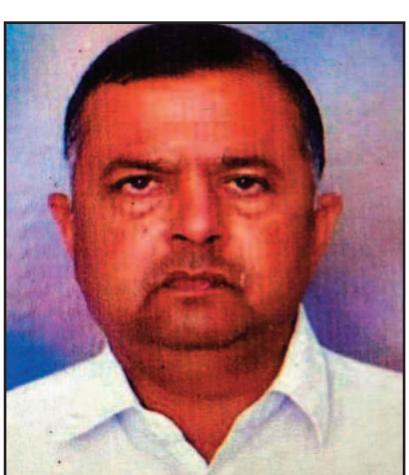
ਧੱਨੀਲਾ ਮੰਡੀ, ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ- ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਜਿਹੀ ਖੇਡ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜੀਹੇਦੇ ਮਗਰ ਚਾਰ ਵੋਟਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸੇ ਨੂੰ ਟਕਸਾਲੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਿਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਤੱਤ ਵਿਛੜਾ ਭਾਵੇਂ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਹਮਾਇਤ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੱਚਨ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਸਪਾ ਆਗੂਆਂ

ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿਤਣ ਲਈ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਬਹੁਤਸਾਹਿ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਧੱਨੀਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰਸ਼ਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੌਵੀਂ 'ਚ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਧੱਨੀਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰਸ਼ਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੌਵੀਂ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਤੱਤ ਵਿਛੜਾ ਭਾਵੇਂ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਨਿਭਾਈ ਹਮਾਇਤ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੱਚਨ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਸਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਉਣ।

ਛੱਡ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਜੂਹਾਂ, ਉੱਡ ਚੱਲੀਆਂ ਨੇ ਰੂਹਾਂ

ਮੁਸਲਿਮ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕਮੇਟੀ ਧੱਨੀਲਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਖਾਨ ਮਿਸਤਰੀ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਧੱਨੀਲਾ ਮੰਡੀ, ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ : ਸਥਾਨਿਕ ਮੰਡੀ ਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਉਥੋਂ ਸਮਾਜਸੇਵੀ, ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਿਸਤਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸਰੀਫ ਉਰਫ ਖਾਨ ਮਿਸਤਰੀ (60 ਸਾਲ) ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਲੰਘੇ ਦਿਨੀ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਖਾਨ ਮਿਸਤਰੀ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਾਰੀਗਰ ਸਨ ਉਥੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੱਢ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮੂਲੀ ਸੱਟ ਲੱਗ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਭਾਵੋਂ ਸਿਹਤ ਚੁਣ੍ਹ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਆਇਆ ਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਸਤਰੀ ਵਰਗਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਸਟਰੀ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸੋਹਲ, ਬੱਬੀ ਦਾਨੀਆ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸੋਸੈਟੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਗ

ਚੱਲ ਮੰਡਿਆ, ਫੜ ਲੈ ਜਹਾਜ਼ੁ..

ਕਹਾਈ ਨਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਾਈਆ 'ਚੋਂ ਇਕ
ਹੈ ਜੋ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਧਹ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
ਇਹ ਬਰਤਾਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ,
ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੇ ਕੁਝ ਹਦ ਤੱਕ ਗ੍ਰੀਸ ਤੇ ਇਟਲੀ ਜਿਹੇ
ਪੱਛਮ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਕਹਾਈ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਥੇ ਮਲਿਆਲੀ
ਤੇ ਤਾਮਿਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ ਮੰਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ
ਹਨ। ਸਮੁੱਚੇ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੌਰਾਨ ਇਨਸਾਨ ਬਿਹਤਰ
ਆਰਥਿਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼
ਵਿਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ
ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖਾਤਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਜ਼ਿਨ, ਅੱਜ ਮੈਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਦੇ
ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ
ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪੈਰ ਪਾਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਲੋਅ ਦੋਆਬੇ
ਦੇ ਖਿੱਤੇ ਤੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ
ਜਾਂ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਈਆਂ ਦੇ
ਪਰਿਵਾਰ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਉਜ਼ਤ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵੇਸ਼ਬਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਕੰਮ ਦੀ
ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿ ਉਥੋਂ ਪੈਸੇ ਕਾਮ
ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਣ। ਇੰਗਲੈਂਡ
ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਸਟੀਲ ਭੱਠੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਧੰਦਾ
ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਉਜ਼ਰਤ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਖਾਣਾਂ
ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ
ਤਨਖਾਹ ਬਰਤਾਨੀ ਮਿਆਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ
ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ
ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ
ਅਣਜਾਣ ਸਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਘੁਰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿੰਦੇ
ਸਨ। ਮੈਂ ਸਹਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ਗਾਹਾਂ 'ਤੇ
ਚਾਕ ਨਾਲ ਨਿਸਾਨ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਲਿਖਣਾ ਨਾ
ਜਾਣਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਅੰਡਰਗਰਾਊਂਡ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ
ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰ ਕੇ ਟਿਕਾਣਾ ਖਾਦ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।

ਕਦੇ ਕਦਾਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਭੁੱਲ ਭੁਲੇਖੇ ਇਧਰ
ਉਧਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ
ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਪਣੇ ਨੇੜਲੇ 'ਬੋਬੀ' (ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ) ਕੋਲ
ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਣ। ਸੁਰੂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚਾਰ
ਇਹ 'ਬੋਬੀ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਿਕਾਇਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ
ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲ ਗਿਆ ਕਿ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਿਰਤ ਬੈਂਦ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ,
ਇਹ ਪਰਵਾਸੀ ਕਮਾਈਆਂ ਜੋੜਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ
ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਰਹੇ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਸ ਨਾਲ ਇਕ ਮੁਤਵਾਜ਼ੀ
ਅਰਬਚਾਰਾ ਬੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗੈਰ-
ਸਰਕਾਰੀ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਭੇਜਣਾ ਸੁਰੂ ਕਰ
ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਮੇਂ ਪੱਧੜ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ
ਭਾਗ 18 ਰੁਪਏ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚਾਰ
ਇਸ ਦਾ ਭਾਗ 30 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟਰੈਵਲ
ਏਜੰਟਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ
ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਰੁਪਏ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ
ਹਰਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੈਂਦ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਫੌਨ ਤਾਂ
ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਖੜਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਲੀ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਗੁੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟ ਮਾਲਮਾਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਤਾਂ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਬਣ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਰਬਚਾਰੋਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸੁਖਵਾਂ ਅਸਰ ਪਿਆ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਦੋਪਰੀਆਂ ਵਾਹਨਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਭਾਅ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੀਰਦਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਖ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਜੀਵਨਵੈਸ਼ੀ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਾਪਸ ਮੁਝਨ ਬਾਰੇ ਜਕੜੋਕੀ ਵਿਚ ਸੀ ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਜੰਮੀ ਪਲੀ ਤੇ ਪਤੀ ਲਿਖੀ ਤੀਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਆਉਂਦੇ ਪਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਮੁਝਨ ਦਾ ਖੁਆਲ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਮੁਕਾਬੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ, ਸਨਾਅਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਧੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਧਨ ਘਟਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਲਕ ਵੀ ਮੱਠੀ ਪੈ ਗਈ। ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਤੇ ਨੱਬੇਵਿਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਨੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਖੰਹਦੀ ਚਾਹਤ ਵੀ ਮਾਂਦ ਪਾ ਦਿੱਤੀ- ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਹਿਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਵੀ ਮੁਝਨ ਤੋਂ

ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਮਹਿਲਨਮਾ
ਘਰ, ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਰੁਕ ਗਿਆ ਅਤੇ
ਅਸਾਸੇ ਵੇਚ ਵੱਟ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਉਲਟਾ ਰੁਝਾਨ ਸੁਰੂ
ਹੋ ਗਿਆ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ, ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ ਹਰ ਰੰਗ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਨਪਾਕ ਗੱਠੋੜ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਇਕ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਵਸੀਲਾ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਸਾਧਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫ਼ਕ਼ਰ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਬੇ ਦੀ ਇਹ ਬਦਹਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਰਹਿਣਯੋਗ ਬਿਹਤਰ ਸਥਾਨ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਪਰਵਾਸੀ ਸਰਮਾਇਆ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਵਿਅਰਥ ਦੇ ਮੇਲੇ ਸਿੱਧ ਹੋਏ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਇਕ ਵੀ ਸਨਾਅਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕੀ। ਸੁਰ ਸੁਰ ਵਿਚ ਉਹ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਰੁਚੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਮੇਰਾ ਖੁਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੰਮੇਲਨ ਤੇ ਸੈਲ ਹੁਣ ਠੱਧ ਪਏ ਹਨ। ਬੋਡੇ ਜਿਹੇ ਉੱਦਮ ਅਤੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਘਟਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਨਾਅਤੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਇਥੇ ਹੀ ਚੰਗਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਨਾਅਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸੰਸਥਾਨ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਿਆ।

ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਲਿਆਕਤ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਰਾਹੀਂ
ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੇ
ਸਨ। ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਇਕ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਤਿ
ਅਧੁਨਿਕ ਹਸਪਤਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ।
ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਇੱਥੋਂ ਆ
ਕੇ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਖੋਜ ਦੇ
ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪੁਲਾਘ ਭਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਾਡੀਆਂ
ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ, ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰ
ਸਹਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਦੇ ਰੋਤੇ ਸਾਬਿਤ
ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲੋਕ
ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ
ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਲਈ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ
ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਰਥਾਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਕ ਬਿਹਤਰ ਖਲੂਸਦਾਰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਨਸਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਾਂ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਪੌੜੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੁਜਿਆਂ ਲਈ ਟਿਕਾਣਾ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਸਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸਰੋਤ ਇਸ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਸਨ ਜੋ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਗੁਆਲ ਲਏ ਹਨ। ਬੇਰਜ਼ਗਾਰੀ, ਮਾੜੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਢਾਂਚੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮਕਾਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਯਤਨਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਿਗਾਨੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਾਰੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਵਲ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਦੀ ਮੇਰੀ ਦਲੀਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਮਕਾਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੇ ਸਕਾਟਲੋਡਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਐਮਪੀ ਹਨ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀਆਂ ਸੰਸਦਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਆਲੂ ਅਹਿਲਕਾਰ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਬਿਹਤਰੀਨ ਬਹੁਕੈਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮੌਹਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਮੁਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਵਾਂਗਾ ਜੋ ਪੱਛਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲੋ-ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਛਾਈ ਹੋਈ ਹੈ- ਉਹ ਹੈ ਲੰਗਰ ਦਾ ਸਿੱਖ ਸੰਕਲਪ। ਗੁਰਦਾਅਰੇ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੈਲਜ਼ੀਅਮ 'ਚ ਹਵਾਈ ਹਾਦਸੇ ਵੇਲੇ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰਨੀ ਥਾਈ ਰੇਲ ਹਾਦਸਿਆਂ, ਅਕਾਲ, ਤਚਾਲ, ਹੜ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਤੇ ਹੁਣ ਕੋਵਿਡ ਜਿਹੇ ਹੋਰੇਕ ਹੰਗਮੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਏਡ ਜਿਹੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਬਚਾਓ ਤੇ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਲੋ

ਅਪਣਾਇਆ ਹੋਇਆ
ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇ ਅਸੀਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ
ਸਨਾਤ, ਸਿੱਖਿਆ,
ਸਿਹਤ ਆਦਿ ਜਿਹੇ
ਖੇਤਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਦੇਈਏ ਤਾਂ
ਜੁਗ ਸੌਚ ਕਿ ਉਹ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ
ਮਲਾਮ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ

ਗਰਬਚਨ ਜਗਤ

ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਪ੍ਰਹੁਚਾ
ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧੂਰ ਅੰਦਰੋਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਚਿਣਗ
ਵਾਲੇ ਦੇ ਚਾਰ ਦਰਅੰਦੇਸ਼ ਆਗੂ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ
ਕਿਤੋਂ ਉਮੀਦ ਤੱਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ
ਕੋਲ ਅੱਪਤਨਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ
ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਨਾਤਨਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਬਿਹਤਰੀਨ
ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ
ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲ ਤੱਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ
ਰਚਮਿਚ ਕੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ
ਲਈ ਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ 'ਨੌਜਵਾਨ ਪੱਛਮ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰਦੇ ਹਨ'
ਤੇ ਉਹ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ
10+2 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ ਤੇ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ
ਉਥੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ 'ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਉਦਮੀ
ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।
ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਖਾਲੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਸਹਿਰਾਂ ਤੇ
ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੋਤਿਆਂ ਦੀ ਭਾਰੀ
ਤਾਦਾਦ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਦੋ ਪੀਤ੍ਰੀਆਂ
ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੋਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿਦੀਆਂ ਸੰਵਾਰਨ ਲੱਗੇ
ਹੋਏ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਸਾਡੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ
ਤੋਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭੰਦਰਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ
ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਧਕੇ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ
ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਬੇਨਾਮੀ' ਕਮਾਈ ਦੇ ਬੇਪਨਾਹ ਭੰਡਾਰ ਭਰ ਲਏ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਵਿਡੇਂਡੇ ਤੇ ਇਕਲਾਪੇ ਦਾ ਦਰਦ ਨਹੀਂ
ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਜਿਹੜਾ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ਧੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ
ਹਾਕਮ ਹਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਰਿਆਇਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਮੇਲ ਪੰਜ
ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਇਕ ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਮੁੜ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ
ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਘਾਤਾ ਚੁਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
ਅਖੀਰ 'ਚ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿਗਰੇ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ
ਸਲਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਦੋਂ ਬਿਗਾਨੀ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਰੁਖ
ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਕਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਬੀਤੇਗੀ- ਫਰਨੇਸ ਭੱਠੀਆਂ ਤੇ ਖਾਣਾ ਵਿਚ
ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਮੁਕਾਮੀ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਬਲੱਗ ਹੋ ਕੇ
ਘੁਰਨਿਆਂ ਵਰਗੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤ
ਤੇ ਕਰਬਾਨੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਅਗਲੀਆਂ
ਪੀਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ
ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ
ਵਸੇ ਸਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਸੀ।
ਹਾਲੇ ਵੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਹ ਮੰਤਰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ
'ਮੁੰਡਿਓ ਪੱਛਮ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰੋ' ਤਾਂ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਮਨ
ਗ੍ਰਾਮੀਨ ਹੋ ਜਦਾ ਹੈ ਤੇ ਚਿੱਤ ਬਖਰਾਉਣ ਲੱਗ ਪੇਦਾ ਹੈ
ਕਿੰਚ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇ ਰਿਆਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓ
ਆਪਣੀਆਂ ਜਤਾਂ ਜਮਾਈਆਂ ਸਨ।

ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੁਬਾਰਕ

ਨਾਮ : ਭੁਮਿਕਾ

ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਮ : ਰਾਧਾ ਰਾਣੀ
ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ : ਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਧਨੌਲਾ
ਕੇ 12 ਵੱਡੇ ਗੁਰੂ ਪਿਨ੍ਹ ਪਾਂਚਿਆ

ਝੁਠੇ ਪਰਦੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਤੇਝਨਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਦੀਆਂ

ਧੱਨਲਾ ਮੰਡੀ, ਸੰਜੀਵ ਗਰਗ ਕਾਲੀ : ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਗਾਇਕਾਂ
ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪੁਲ ਨੂੰ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਦੇਣ
ਜਾਣ ਮੌਕੇ ਕੀਤੇ ਪਰਚੇ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ
ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਸਾਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਤਿੰਖਾ ਕਰਨਾ
ਪਵੇਗਾ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਭਾਰਤੀ
ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ
ਕਦੀਆਂ ਨੇ ਧੱਨਲਾ ਵਿਖੇ ਇਕਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੋਠੇ
ਅਕਾਲਗੜ੍ਹ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਡਿੰਗ ਦੇ ਗੁਹਿ
ਵਿਖੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆ ਕੀਤਾ। ਸ ਕਾਦੀਆਂ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਦੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ
ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ
ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਦੇਣ
ਗਏ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ
ਕਾਲੇਕੇ, ਪੰਧਰ, ਰਾਜੀਆ, ਧੱਨਲਾ ਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ
ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ ਕਿਸਾਨੀ
ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਮੌਹਰੀ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਸਵਰਗੀ ਸੁਖਦੇਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੀਆ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ
ਨਾਲ ਢੁੱਥ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਪਿੰਡ ਕਾਲੇਕੇ 'ਚ ਜਿਲ੍ਹਾ

ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਸਮੇਲ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕੇ ਤੇ ਸਰਕਲ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕੇ ਨਾਲ ਵੀ ਜੇਬੈਂਦੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ
ਤੇ ਸੰਘਰਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਂਤਾਸਥੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਾਜਪਾਲ

ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਡੋਨੇ ਦੀ ਲਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸੂਬਾ ਆਗ ਬੀਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਛਿੱਲੋਂ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਗਰੂਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਚੌਦਾ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਰਨਾਲਾ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਫੀਨੀਵਾਲ, ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਭਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕੇ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਰਵਿੰਦਰ

ਸਿੰਘ, ਹਰਦੀ ਹੈਪੀ, ਬਲਦੇਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸਤਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ
 ਕੋਠੇ ਅਕਾਲਗੜ੍ਹ ਤੇ ਕੋਠੇ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰਾ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ
 ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਆਏ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
 ਵਡਿੰਗ ਨੇ ਸਿਰੋਪਾਉ ਪਾ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਆਏ
 ਪਤਵੰਤਿਆ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਦੇ ਸੌ ਸਾਲ ਖੁਰਾਣੀ ਕਹਾਣੀ: ਵੈਕਸੀਨ ਲਗਾਈ ਜਾਂ ਨਾ?

ਜੇ ਵੈਕਸੀਨ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਬਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਲਗਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਕੋਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵੈਕਸੀਨ ਬਾਰੇ ਭਿਜਕ ਇਕ ਜਟਿਲ ਵਰਤਾਰਾ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਇਹ ਸਮੇਂ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਵੈਕਸੀਨ ਦੇ ਖਾਸ ਸੰਚਰਭ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ

ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸਿਰ ਬੱਛਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਕਾਇਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸਿਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਖੁਆਲ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਗੈਲਟਨ

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰ ਸੱਚ ਹੈ। ਇਹ 1796 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਦੋਂ

ਬੀ. ਐਨ. ਗੋਸਵਾਮੀ

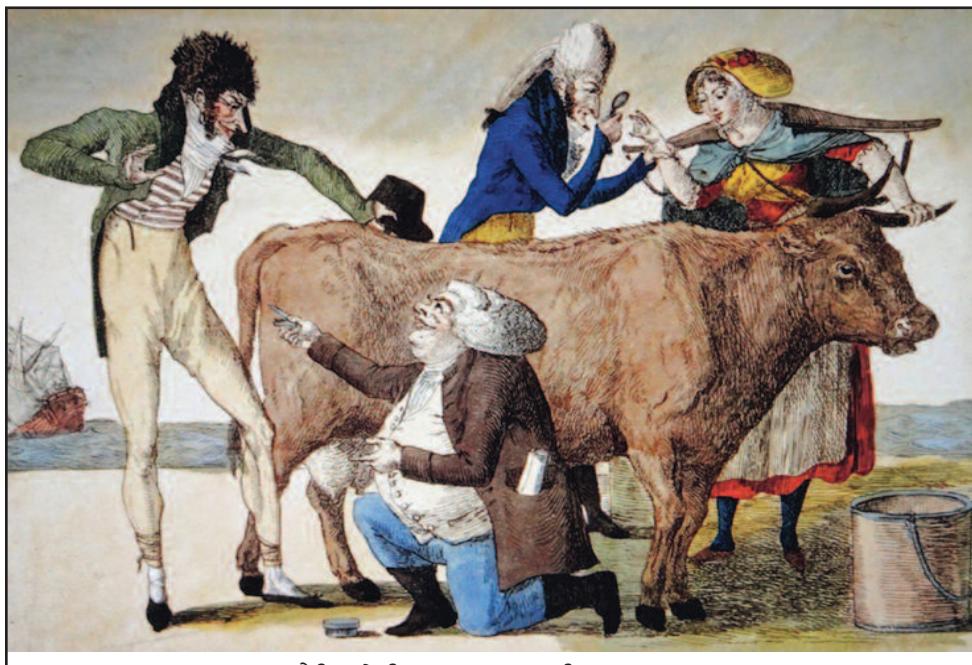
ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਗਲੋਸੈਸਟਰਸਾਇਰ ਦੇ ਬਹਰਕਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਡਵਰਡ ਜੈਨਰ ਤੋਂ ਇਕ ਗੁਆਲਣ ਮੁਟਿਆਰ ਸਾਰ੍ਹਾ ਨੈਲਮਜ਼ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਖਾਰਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਆਈ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦਿਹਾਡੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਨਿਛੇਹ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਖੋਡਨਾਕ ਬਿਮਾਰੀ ਚੇਚਕ ਦੇ ਦਾਣੇ ਨਿਕਲਣ ਵਰਗੀ

ਗਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।)

ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਜੈਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਛੇਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਲਹਿਜਾ ਕਾਇਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਸ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਉਸ ਨੂੰ 'ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਮਸੀਹਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਵੈਕਸੀਨ ਸੇਵਕ' ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦਾ ਮਾਣ-ਤਾਣ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਚੇਚਕ ਦੀ ਵੈਕਸੀਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੀਖਣ (ਟ੍ਰਾਈਲ) ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰਟੂਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜੇਸਸ ਗਿਲਰੇਨ ਨੇ 1803 ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਰਟੂਨ ਛਾਪਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੈਨਰ ਨੂੰ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਇਕ ਔਰਤ ਦੀ ਬਾਂਹ 'ਤੇ ਟੀਕਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਜਮਘਟਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ 'ਚੋਂ ਵੱਛਿਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਿਕਲਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਕਾਓ ਪੈਕਸ ਨਾਲ ਭਰੇ ਬਰਤਨਾਂ ਤੋਂ ਤੁਭਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੈਰਿਸ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਟੂਨ ਛੱਪੇ ਸਨ। 1800

ਪੈਰਿਸ ਦੇ ਇਕ ਅਖਬਾਰ 'ਚ ਛਾਪਿਆ ਕਾਰਟੂਨ

ਮੈਂ ਇਸ ਨਿਰਖ-ਪਰਖ (ਚੇਚਕ ਤੋਂ ਰੋਕਖਾਮ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ) ਦੀ ਹੋਰ ਘੋਖ ਕਰਾਂਗਾ, ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਘੋਖ ਜੋ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਮਹਿਜ ਕਿਆਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਗੋਂ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਪਲ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੇ ਜੋ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਲਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਹੌਰੰਦ ਬਣਨ ਦੀ ਸੁਖਾਵੀਂ ਆਸ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ। - ਐਡਵਰਡ ਜੈਨਰ

ਗੱਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ '2019 ਐਨ ਕੋਵ੍ਡ' ਨਾਂ ਦੇ ਵਾਇਰਸ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੀ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ ਹੈ ਤੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਹ ਕਾਇਮ-ਦਾਇਮ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੰਦੀਨਜ਼ਰ ਮੈਂ ਇਹ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਉਜ਼, ਇਹ ਲੇਖ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਾਇਰਸ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰ ਸਾਲਾਂ ਲੱਖਾਂ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਢਾਹ ਕਿਕਲਦਾ ਸੀ; ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮਾਲ ਪੈਕਸ ਜਾਂ ਚੇਚਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣਦੇ ਸਾ। ਚੰਗੇ ਭਾਗੀਂ ਵੈਕਸੀਨ ਸਦਕਾ ਉਸ ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚੋਂ ਨਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਟ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਬਚੇ ਖੁਚੇ ਨਮ੍ਰਨੇ ਸਾਇਬੇਰੀਆ ਅਤੇ ਅਮੀਰਿਕਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਲੈਬਰਟਰੀਆਂ ਵਿਚ ਪਏ ਹਨ। ਇਹ ਨਮ੍ਰਨੇ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਜ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਜ਼ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ 'ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬੀ' ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਦੁਨੀਆ ਅੰਦਰ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾ ਜਾਲ ਅੜੇ ਵੀ ਹਰ ਪਿੰਡ ਤੇ ਕਸਬੇ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਕਤ ਚੇਚਕ ਦੀ ਵੈਕਸੀਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਪਾਉਣੀ ਲਹੇਵੰਦ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਕਿ ਇਹ ਵੈਕਸੀਨ ਦੀ ਈਜ਼ਜਾਦ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਣੀ ਭਿਜਕ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਹਿਲ ਪਲੇਠੀ ਵੈਕਸੀਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਪਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਦੰਦ ਕਥਾ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਕਦੇ ਕੋਈ ਅਲਾਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੈਨਰ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਪਰਖ ਕੇ ਸਿੱਟਾ ਕੰਢਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਹੋਰ 'ਕਾਓ ਪੈਕਸ' (ਗਇਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲਾਗੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫੇਂਡੇ ਜਾਂ ਖਾਰਸ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਹਿਉਣ ਦੇ ਬਣਾਂ ਦੀ ਚੇਚਕ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਲਾਗ ਲੱਗੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਅਲਾਮਤ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕੱਤੀਆਂ ਚੇਚਕ ਦੀ ਲਾਗ ਤੋਂ ਬਚੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਹੋਗ ਪ੍ਰਤੀਹੋਕ ਸਮੰਚਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜੈਨਰ ਨੇ ਸਾਰ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰੁੱਛ-ਪੱਤਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਗਾਂ 'ਬਲੋਸਮ' ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ 'ਕਾਓ ਪੈਕਸ' ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾਲ ਡਾਕਟਰ ਨੇ 'ਕਾਓ ਪੈਕਸ' ਦੇ ਹਿਫਾਜ਼ਤੀ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। 1798 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰ੍ਹਾ ਦੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਬੋਣੇ ਇਕ ਫੇਂਡੇ 'ਚੋਂ ਛੇਕ ਕਰ ਕੇ ਉਸ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਵਾਲੇ ਤਰਲ ਮਾਦੇ ਦਾ ਟੀਕਾ ਇਕ ਹੋਰ ਨੇੜੇ ਜਵਾਨ ਦੀ ਬਾਂਹ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ। ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਵਿਚ 'ਕਾਓ ਪੈਕਸ' ਦੇ ਹਲਕੇ ਜਿਹੇ ਲੱਛਣ ਆਂ ਪਰ ਇਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਠੀਕ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਚੀਆਂ ਦੀ ਲਾਗ ਦੇਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਵਿਲੀਅਮ ਰਾਉਲੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜੈਨਰ 'ਤੇ ਸੈਤਾਨੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਮਡਿਆ ਅਤੇ ਚੇਚਕ ਦੀ ਵੈਕਸੀਨ ਦੇ ਅਸਰ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਟੀ ਕਾਰਨ ਛਪਵਾਏ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਇਕ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ: "ਇਹ ਮਵੇਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਭਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਗੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਮੌਜੂਦੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀਂਦੇ, ਵੈਕਸੀਨ ਦੇ ਮਾਮਿਤੀ ਆਪਣਾ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਰਹੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਪਿੱਛੇ ਸਵਾਰਖੀ ਅਨਸਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਜੈਨਰ ਦੀ ਈਜ਼ਜਾਦ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਹੋਕੇ ਨਾਲ ਜੁਤਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਪਰ ਮੁਨਾਫੇ ਵਾਲੇ ਤੌਰ ਤੋਂ ਤੁਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇੰਚਾਰਜ ਹਰੀਸ ਰਾਵਡ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਗਨਲ ਸੈਕਟਰੀ ਤੇ ਚੇਅਰਸੈਨ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਮੁੱਕਲ ਵਾਸਨਿਕ ਨੇ ਧੋਨੇਲਾ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟਕਸਾਲੀ ਤੋਂ ਅਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਧੋਨੇਲਾ ਤੇ ਹਰਦੀਪ ਗੋਇਲ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਲ੍ਹੇ ਬਰਨਾਲਾ ਅੰਦਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਰਕਰ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟਕਸਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਉਣ ਅੰਦਰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਨਵੇਂ ਆਏ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਅਧੀਨੀ ਕੀਤੀ

ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਮਨਾਲੀ

ਚਾਹੇ ਬਸੰਤ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਹੇਮਤ, ਭਾਵੇਂ ਰੂੰ ਤੇ ਗੋਹਤਿਆਂ ਵਰਗੀ ਬਰਫ ਦੀ ਛਹਿਬਰ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਝੜੀ, ਮਨਾਲੀ ਹਰ ਸੌਂਸਮ ਦਾ ਸਵਰਗ ਹੈ।

ਮਨਾਲੀ ਦਾ ਨਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਘਾਤੇ ਮਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁਾਂਅਲੁਕ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਮਨੂੰ ਦਾ ਘਰ, ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੇਤੂ ਨਾਲ ਮਨਾਲੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੋਝੀ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਾਲਪਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਏ। ਜਿਵੇਂ ਬਾਈਬਲ ਅਤੇ ਕੁਰਾਨ ਵਿਚ 'ਅਦਮ' ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦਾ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਮਨਾਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਨੂੰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਮਨੂੰ ਮੰਦਰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਇਕ ਹੈ। ਮਨਾਲੀ ਨੂੰ 'ਮਨੂੰ ਕੀ ਮਨਾਲੀ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਨਾਲੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲੇਹ
ਜਾਂਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈ ਵੇਅ ਨਾਲ
ਜੁਤਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਦਾ

ਰਤਨਗਾਲ ਫੁੱਡੀਆਂ

ਮਨਾਲੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਢੰਗਰੀ ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਹਡਿੰਬਾ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਇਹ 80 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਪੈਂਗੋਡਾ ਸੈਲੀ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਚਹੁੰ-ਛੱਤਾਂ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਾਸੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸੰਤੰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਬਰਸਾਤਾ ਹੈ। ਸੰਤੰਤ ਅਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਮੀਨਕਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿਵ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਆਦਿ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਹਨ। ਮੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹਡਿੰਬਾ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਦਰ ਨੂੰ 1533 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ। ਹਡਿੰਬਾ ਨੇ ਇਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਕ ਚਟਾਨ ਉਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਮਾਧੀ ਲਾਈ ਸੀ। ਮਨਾਲੀ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਚੱਟਾਨ ਨੂੰ ਢੰਗਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਣਵਾਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਂਡਵ ਇੱਥੇ ਆਏ ਤਾਂ ਹਡਿੰਬਾ ਨੇ ਪਾਂਡਵ ਯੋਧੇ ਭੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਉਤਸਵ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਡਿੰਬਾ ਨੇ ਤਪਸਿਆ ਕਰਕੇ ਦੁਰਗਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਵੀ ਸੈਲਾਨੀ ਮਨਾਲੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗਗਨ ਢੰਹੇ ਦੇ ਦੇਵਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪਿਰੇ ਇਸ ਦਰਸ਼ਨੀ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਭੁਲਦੇ। ਮੰਦਰ ਨੇਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਪ੍ਰੇਪਰਾਗਤ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਕੁਲੂ ਘਾਟੀ ਦੀ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੀ ਝਲਕ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਇਕ ਨਿਕਾ ਜਿਹਾ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਹੈ। ਮਨਾਲੀ ਝਮ-ਝਮ ਕਰਦੇ ਬੋਧੀ ਮਠਾਂ ਲਈ ਪੁਸ਼ਿਧ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸੋਨ-ਮੁਖੀ ਬੁੱਧ ਮੰਦ-ਮੰਦ ਮੁਸਕਰਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਹੁ-ਰੰਗਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਲਿਕਾ-ਏ-ਹੁਸਨ, ਕੋਈ ਪਾਹਾੜਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ, ਕੋਈ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਨਗਰੀ ਤੇ ਕੋਈ ਗਲੇਸੀਅਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਨਾਲੀ ਦਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਵੀ ਰਾਜੇ ਦੀ ਪਟਰਾਣੀ ਵਾਂਗ ਸਜ਼ਿਆ-ਯਜ਼ਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਨਾਲੀ ਦੀ ਖੱਬੀ ਵੱਖੀ ਵਿਚੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਰਿੰਦਾ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਹੁਲਾਸਮਈ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਬਰ ਜਦੋਂ ਬੱਦਲਾਂ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਕਸਮੀਰ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗਿਆ

ਤਾਂ ਮਨਾਲੀ ਦੇ ਭਾਗ ਜਾਗ ਪਏ। ਕਸਮੀਰ 'ਤੇ 1980 ਵਿਚ ਅੰਤਵਾਦ ਦਾ ਸਾਇਆ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਰੁਖ ਮਨਾਲੀ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਨਾਲੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁੰਦਰ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਵਟ ਗਿਆ। ਸੈਕਟਰ ਹੋਟਲ ਤੇ ਰੈਸਤਰਾਂ ਬਰਸਾਤੀ ਛੱਤਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਉੱਗ ਪਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਚੁਥਾਈ ਭਾਗ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ।

ਮਨਾਲੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਢੰਗਰੀ ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਹਡਿੰਬਾ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਇਹ 80 ਫੁੱਟ ਉੱਚਾ ਪੈਂਗੋਡਾ ਸੈਲੀ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਚਹੁੰ-ਛੱਤਾਂ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਾਸੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਸੰਤੰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਬਰਸਾਤਾ ਹੈ। ਸੰਤੰਤ ਅਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਮੀਨਕਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿਵ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਆਦਿ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਹਨ। ਮੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹਡਿੰਬਾ ਦੇਵੀ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਦਰ ਨੂੰ 1533

ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ। ਹਡਿੰਬਾ ਨੇ ਇਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਕ ਚਟਾਨ ਉਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਮਾਧੀ ਲਾਈ ਸੀ। ਮਨਾਲੀ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਚੱਟਾਨ ਨੂੰ ਢੰਗਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਣਵਾਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਂਡਵ ਇੱਥੇ ਆਏ ਤਾਂ ਹਡਿੰਬਾ ਨੇ ਪਾਂਡਵ ਯੋਧੇ ਭੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਉਤਸਵ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਡਿੰਬਾ ਨੇ ਤਪਸਿਆ ਕਰਕੇ ਦੁਰਗਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਵੀ ਸੈਲਾਨੀ ਮਨਾਲੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗਗਨ ਢੰਹੇ ਦੇ ਦੇਵਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪਿਰੇ ਇਸ ਦਰਸ਼ਨੀ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਭੁਲਦੇ। ਮੰਦਰ ਨੇਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਪ੍ਰੇਪਰਾਗਤ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਕੁਲੂ ਘਾਟੀ ਦੀ ਲੋਕ ਕਲਾ ਦੀ ਝਲਕ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਇਕ ਨਿਕਾ ਜਿਹਾ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਹੈ। ਮਨਾਲੀ ਜੀ-ਝਮ ਕਰਦੇ ਬੋਧੀ ਮਠਾਂ ਲਈ ਪੁਸ਼ਿਧ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸੋਨ-ਮੁਖੀ ਬੁੱਧ ਮੰਦ-ਮੰਦ ਮੁਸਕਰਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਸੈਲਾਨੀ ਟੌਮ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਕ ਜਣਾ ਉਸ ਸਾਧ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਬੈਠਾ, ਸੰਤ ਜੀ! ਯੇਹ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਗਾ?

ਅੱਗੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਬਣਾ ਲਗਤਾ ਹੈ? ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਭਰਤਾਈ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਹੋਰ ਕੁਝ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਚਸ਼ਮੇ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਸੇ ਗੁਰੂ ਵਸਿਸਟ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਉਸਾਰਿਆ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮੰਦਰ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਜਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਧੂ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸੈਲਾਨੀ ਟੌਮ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਕ ਜਣਾ ਉਸ ਸਾਧ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਬੈਠਾ, ਸੰਤ ਜੀ! ਯੇਹ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਗਾ?

ਅੱਗੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਬਣਾ ਲਗਤਾ ਹੈ? ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਭਰਤਾਈ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਹੋਰ ਕੁਝ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਚਸ਼ਮੇ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਸੇ ਰਾਮ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਦੁਸ਼ਹਿਰੇ ਦਾ ਤਿੰਡਾਹਰ ਕੁਲੂ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸੈਲਾਨੀ ਟੌਮ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਕ ਜਣਾ ਉਸ ਸਾਧ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਬੈਠਾ, ਸੰਤ ਜੀ! ਯੇਹ ਮੰਦਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਗਾ?

ਸੋ, ਮਨਾਲੀ ਅੰਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੂਬਸੂਰਤ ਪਹਾੜੀ ਹੋਰ ਮੌਸਮ ਦਾ ਅਦੁਤ ਜਲਵਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਕੁਰਬਲ-ਕੁਰਬਲ ਕਰਦੀ ਸੈਦਾਨੀ ਭੀਤ ਅੰਤ ਪਸ਼ੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਥਾਨ ਮਨਾਲੀ ਆਏ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਸਿਸਟ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ- ਮਹਾਨ। ਇਸੀ ਵਸਿਸਟ ਸਪਤ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਸਿਆਣਾ ਅੰਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਸਮੰਝਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਵਸਿਸਟ ਨਾਫੀ ਇਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦਾ ਚਸ਼ਮਾ ਛੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਹੋਣੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸਥਾਨ ਮਨਾਲੀ ਆਏ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸੈਲਾਨੀ ਟੌਮ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਕ ਸਥਾਨ ਮਨਾਲੀ ਆਏ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਰਮ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵਿਚ ਗੰਧਕ, ਕੈਲਸੀਅਮ ਅੰਤੇ ਸਿਲਿਕਾ ਦੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦਿਨ ਇਸੀ ਵਸਿਸਟ ਸਪਤ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਵਸਿਸਟ ਕੋਲ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਉਣ ਲਈ ਬੈਠ ਦੂਜਾ ਜਾਣਾ

ਜੰਮ੍-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਚੰਗੀ ਪਹਿਲ

ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਵਰਗ ਕਸਮੀਰ ਨਰਕ ਦੇ ਸਮਾਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ ਜਨਸੰਘ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 370 ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਜਨਕ ਸੀ ਅੰਤੇ ਜੰਮ੍-ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ-ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਅੰਤਿਕਾ ਸੀ।

ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਸਮਝ ਰਹ

ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ

ਸਰੀਰ 'ਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਭਿਆਨਕ ਦਿੱਕਤਾਂ

ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿਦਗੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਖਾਧੇ 8 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤਕ ਜਿੰਦਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਉਹ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦਾ ਰਹੇ, ਪਰ, ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਔਸਤਨ 4 ਦਿਨ ਤਕ ਹੀ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਬਾਲਗ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ 60 ਫ਼ੀਸਦੀ ਰਿੱਸਾ ਪਾਣੀ ਰੀਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਲੱਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਨੱਕ ਤੇ ਮੰਹੂ ਦੇ ਟਿਸੂ ਨੂੰ ਨਮੀ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਟਿਸੂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੇਲਸ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਣ ਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਫ਼ਾਈ ਤੇ ਲੀਵਰ ਦਾ ਬੋਂਧ ਘੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਾਣੀ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ

ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵੀ ਕਮੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਅੰਜਾਮ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮੱਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ (ਮੁਤਰ, ਪਸੀਨਾ, ਉਲਟੀ, ਦਸਤ) ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਡਿਹਾਈਡ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਰਹਿੰਦੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਤੋਂ ਬਦਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। & ; ਜਾਪਾਨ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ 2 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਨਾ ਖਾਓ ਦਹੀ

ਗਰਮੀ 'ਚ ਖਾਣੇ ਦੀ ਬਾਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਲੀ ਅਧਰੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਦਹੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਹੈਲਦੀ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਮੈਟਾਬੋਲਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਹੈਲੀਅਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਹੀ ਪਾਚਣ ਨੂੰ ਦਰਸਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਹੀ ਖਾਣਾ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਸੇਵਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਠੰਡੀ ਤਸੀਰ ਦਾ ਦਹੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਸ ਦਾ ਸੇਵਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਵਕਤ ਦਹੀ ਖਾਣਾ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਰ ਰਾਤ ਇਸ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਕਤ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਏ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਹੀ ਖਾਣ

ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਬਚਾਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਚਣ ਵਿਗੜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦਹੀਂ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਦਹੀਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਪਾਚਣ ਤੰਤਰ ਦਰਸਤ ਰਹੇਗਾ, ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਖਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਚਣ ਵਿਗੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਹੀਂ ਪਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਐਨ-ਰਜੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਧੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਚਣ ਤੰਤਰ ਕਮਜ਼ੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਹੀਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ 'ਚ ਸੋਨਿਸ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦੀ-ਜੁਕਾਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦਹੀਂ

ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਲ 'ਚ ਦਹੀਂ ਸਰਦੀ ਜੁਕਾਮ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਠੰਡੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਗਰਮੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਹੀਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਖਾਂਸੀ-ਜੁਕਾਮ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਹੀਂ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ।

* ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਹੀਂ ਖਾਣ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਉਲਟੀਆਂ

* ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਹੀਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਚਣ ਤੰਤਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਲਟੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

* ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਮਹਾਯੋ

* ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਹੀਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਤੁਹਾਡੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਰੋਣਕ ਵੀ ਗੁਆਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।

* ਦਹੀਂ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਕਿੱਲ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

* ਜੋਤਾਂ 'ਚ ਦਰਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਦਹੀਂ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋਤਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਹੀਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਕੋਵਿਡ-19 ਦਾ ਡੈਲਟਾ ਪਲੱਸ ਵੇਰੀਐਂਟ

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਦਸਰੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਡੈਲਟਾ ਪਲੱਸ ਵੇਰੀਐਂਟ ਨੇ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਡੈਲਟਾ ਵਾਲਾ ਡੈਲਟਾ ਵੇਰੀਐਂਟ ਹੁਣ ਹੈ ਤੇ ਪਲੱਸ 'ਚ ਬਦਲਾਵ ਹੋਣਾ, ਗਲੇ 'ਚ ਖਰਾਸ, ਸਵਾਦ ਤੇ ਗੰਧ ਨਾ ਆਉਣਾ, ਦਸਤ ਤੇ ਸਿਰਦਰਦ ਸਾਮਲ ਹੈ।

ਕੀ ਹੈ ਕੋਰੋਨਾ ਡੈਲਟਾ ਪਲੱਸ ਵੇਰੀਐਂਟ

ਡੈਲਟਾ ਵੇਰੀਐਂਟ ਯਾਨੀ .1.617.2 ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ 'ਚ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਰੱਪਾਂ 'ਚ ਬਦਲਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਡੈਲਟਾ ਪਲੱਸ ਵੇਰੀਐਂਟ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯਾਰਪ 'ਚ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 15 ਤੋਂ 20 ਮਾਮਲੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਹਨ।

ਕੀ ਹੈ ਕੋਰੋਨਾ ਡੈਲਟਾ ਪਲੱਸ ਵੇਰੀਐਂਟ

ਡੈਲਟਾ ਵੇਰੀਐਂਟ ਯਾਨੀ .1.617.2 ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ 'ਚ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਰੱਪਾਂ 'ਚ ਬਦਲਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਡੈਲਟਾ ਪਲੱਸ ਵੇਰੀਐਂਟ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯਾਰਪ 'ਚ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀ ਵਾਇਰਸ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵੇਰੀਐਂਟ ਡੈਲਟਾ ਪਲੱਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ 11 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਹੁਣ ਇਸਦੇ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਆਮ ਲੱਛਣ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਚਕੜੇ, ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਗਲਾਂ ਦੇ ਰੱਪ 'ਚ ਬਦਲਾਵ ਹੋਣਾ, ਗਲੇ 'ਚ ਖਰਾਸ, ਸਵਾਦ ਤੇ ਗੰਧ ਨਾ ਆਉਣਾ, ਦਸਤ ਤੇ ਸਿਰਦਰਦ ਸਾਮਲ ਹੈ।

ਕੁਝ ਤਕ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਰੂਪ ਬਦਲ ਚੁੱਕੇ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ?

ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਦਸਰੀ ਅੱਖੇ ਬੇਹੱਦ ਖਤਰਨਾਕ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਕੁਝ ਰਾਹਾਂ ਪਿਲੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸੰਕ੍ਰਮਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵੇਰੀਐਂਟ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ 'ਚ ਦਹਿਸਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵੇਰੀਐਂਟ ਡੈਲਟਾ ਪਲੱਸ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ 11 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਚ ਹੁਣ ਇਸਦੇ

ਕੋਵਿਡ-19 ਦਾ ਐਲਡਾ ਵੇਰੀਐਂਟ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਕਾਉਂਟੀ ਕੇਂਟ 'ਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਨਾਮ .1.1.7 ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਨੇ ਐਲਡਾ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਰੋਨਾ ਦੇ ਬਨਿਆਦੀ ਕਿਸਮ ਭਾਵ -2 ਦੀ ਤੁਲਨਾ 'ਚ ਐਲਡਾ 40%-80% ਵੱਧ ਸੰਕ੍ਰਮਣ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਨਵੰਬਰ 2020 'ਚ ਲੱਗ, ਜਦੋਂ ਸੰਕ੍ਰਬਰ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਯਾਨੀਟਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ 'ਚ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸਦੇ ਨਮਨੇ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਮੱਧ ਤਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਬੀਟਾ ਵੇਰੀਐਂਟ

ਸਮਾਜਿਕ ਪਾੜਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਸਲੀ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸਟਰਪਤੀ ਜੋਆ ਬਾਇਡਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇਕ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ 19 ਜਨ ਦੇ ਦਿਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ 'ਜਨਟੀਨਬ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਦਿਹਾਤਾ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਜਸ਼ਹੀਅਤ ਦੇ ਲਗਤਾਰ ਜਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਿਆਸੀ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੀਲ-ਪੱਥਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਨਟੀਨਬ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਹਾਤੇ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਰੁਟਬਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾਤੇ (4 ਜੁਲਾਈ), ਕ੍ਰਿਸਮਸ, ਵੈਟਰਨਜ਼ ਡੇਅ (11 ਨਵੰਬਰ) ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਦਿਹਾਤੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲੀਆ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਾਜ ਹੈ। ਉਥੇ ਅਜੇ ਵੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਤਬਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਸਮਾਜੀ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਮਹਿਰਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੇ ਹੋਏ ਵਰਗ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਿਦਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਖਾਲੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸੀ ਰਾਇ ਦੀ ਇਕ ਮਜ਼ਬਤ ਧਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਮਾਲੀ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਲ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸੋਚ 1776 ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿਚ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 'ਜਨਮ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਇਨਸਾਨ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ'।

ਜਨਟੀਨਬ ਕਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਦਿਹਾਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ ਗੁਲਾਮ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁਦੇ ਉਤੇ 1860 ਤੋਂ 1865 ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਖਾਨਜੰਗੀ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਦੇਂ ਦੇ ਸਦਰ ਅਬਰਾਹਮ ਲਿਕਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਹੀਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 1863 ਤੋਂ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਜ, ਖਾਨਜੰਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਯਨੀਅਨ ਆਰਮੀ (ਗੁਲਾਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚੋਂ ਸਹਿਆਂ ਦੀ ਫੌਜ) ਗੁਲਾਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਹਾਮੀ ਸਬੇ ਟੈਕਸਸ ਦੇ ਸਹਿਰ ਗੈਲਵਸਟਨ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਟੈਕਸਸ ਦੇ ਕਰੀਬ ਢਾਈ ਲੱਖ ਕਾਲੇ ਗੁਲਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਯਨੀਅਨ ਜਨਰਲ ਗੋਰਡਨ ਗਰੈਂਗਰ ਵੱਲੋਂ 19 ਜੂਨ, 1865 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਲੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰੀਕ (19 ਜਨ) ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾਤਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ 4 ਜੁਲਾਈ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਨਿਅਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਹ ਵੇਖੋਂ ਤਰੀਕਾਂ ਜਿਸ ਫੁੱਝੀ ਖਾਈ, ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵੀ 1620ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਕਰੀਬ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਆਉਣੇ ਸੁਰ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਯਹਾਂ ਗੋਰੇ ਆਏ; ਬਸ ਫਰਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀ ਕਿੱਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੁੱਝ ਕੇ ਅੰਧ-ਮਹਾਸਾਗਰ ਦੇ ਪਾਰ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਲਾਮਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਲੇ ਬਾਵੇਂ ਜਨਟੀਨਬ ਮੌਕੇ 1865 ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਰ ਦੇ ਇਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ

ਮਨੋਜ ਜੋਸੀ

ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਸਦੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਅਗਸਤ 1965 ਵਿਚ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ, ਭਾਵ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 15 ਸਾਲ ਬਾਅਦ।

ਇਹ ਕਾਲਿਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁੱਖਾਂ-ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਭਰੀ ਸਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਕਾਲਿਆਂ ਦੀ ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਰੀਬ ਸਹਸਤੀਆਂ ਵਲ ਵਿਆਪਕ ਹਿਜਰਤ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਇਸ

ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੇਲੇ ਕਾਲਿਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 25 ਫੀਸਦੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਗੁਲਾਮ ਸਨ, ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਮਹਿਜ਼ 13 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਕਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੇ ਜੋ

ਨਾਇਨਸਾਫ਼ੀ ਤੇ ਪੀਤ ਛੱਲੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਖਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲੀ, ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਤੇ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਗੁਲਾਮ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕਪਹ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਮਿਹਨਤ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਆਲੀ ਤਾਕਤ ਬਣਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ

ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸਕਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਟੁਲਸਾ, (ਡੈਕਲਹਾਮਾ), ਪੁਰਖੀ ਸੇਂਟ ਲੂਈਸ ਆਦਿ ਵਿਚ ਕਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਖਬ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹਿੱਸਕ ਕੀਤਾਂ ਨੇ ਤਥਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਕਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੇ ਕੱਟ ਕੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਜ਼ਾਰੀ ਕਤਲ ਤਾਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਬਣ ਗਏ ਸਨ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਿਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਕੇ ਤਾਕਤਵਰ ਮੁਲਕ ਬਣ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਇਹ ਵੀ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਬਾਬਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਬੱਚਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੀਅਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਬਲੇ ਬਹੁਤ ਪਛੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ

ਵਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਖੁੰਬੀਦਿਆ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ 1860 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਉਸ ਵਕਤ ਅਮਰੀਕੀ ਬੈਕਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਕੁਲ ਰਕਮ ਦੇ ਤਿੱਗਣੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ' ਸੀ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕੀਮਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਸੱਭਾਵ ਵਿਚ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਕਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਕਾਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਦਰ ਮਹਿਜ਼ 44 ਫੀਸਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਰੀਦਾਰ ਦੀ ਦਰ 74 ਫੀਸਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 74 ਫੀਸਦੀ ਗੋਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਅੜ੍ਹਬਾਰ 'ਵਾਸਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ' ਨੇ 2016 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਵਿਚ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਆਮ ਕਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਉਸ ਵਕਤ ਅੰਸਤਨ 13 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੀ ਦੌਲਤ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਕ ਆਮ ਗੋਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਹ ਅੰਸਤ ਡੇਂਡ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਸੀ। ਇਹ ਪਾਤਾ 1968 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਧਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਰ ਵੀ ਦੇਖੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵੱਡੀਆਂ ਚੁੱਡੀਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਿਆ ਹੈ; ਖਾਸਕਰ ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ

ਜੰਗ ਅਤੇ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਨਾਲ ਮਕਾਬਲੇ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ। ਚੰਦ ਉਤੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਵੱਡੀ ਵਿਗਿਆਨ ਮਸ਼ਕ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਸਿਖਰ ਵਾਲੇ ਦੋਰ ਵਿਚ ਆਈ ਜਦੋਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਜਿਹੇ ਕਦਮਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਸਨ ਗੁਰੀਬ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਸਿਖਿਆ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ, ਪੇਂਡ ਸਿਖਿਆ ਉਤੇ ਜ਼ਰ, ਵਾਤਾਵਰਨ, ਜਨਤਕ ਬਗਡਕਾਸਟਿੰਗ, ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਦਿ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਰਵਗੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇਕ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕਹਿਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਦੁਰ੍ਹੁਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ 'ਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪਰਿਵਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇਕ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬੱਚੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕਹਿਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਦੁਰ੍ਹੁਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ 'ਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪਰਿਵਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੋਧਿਕ ਵਿਕਾਸ

ਬੱਚਾ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਦੇ

ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਵੱਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਬੋਧਿਕ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗਦਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਕਾਸ

ਬੱਚਾ

ਪਰਿਵਾਰ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਬੱਚਾ ਗੁਆਂਦੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਮਿਲਪ ਰੱਖਣਾ, ਦੇਸਤ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਦੇਸਤੀ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ

ਕਰਨਾ, ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ, ਵਧੀਆਂ ਨਾਂ ਗਰੀਬ ਬਣਨ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਬੱਚਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਜੁੜਦਾ ਹੈ।

ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਕ ਚੰਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਸਮਾਜ, ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਲਈ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਉੱਤਰਦਾ ਹੈ। ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਧੀਆਂ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ

ਬੱਚਾ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਅਤੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਨਾਲ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੁਤਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੋੜ੍ਹਾ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਝੁਕਾਅ ਖਿੱਡੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ 'ਚ ਵਧੀਆ ਖਾਣ-ਪਾਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਆਪਣਾ ਕੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

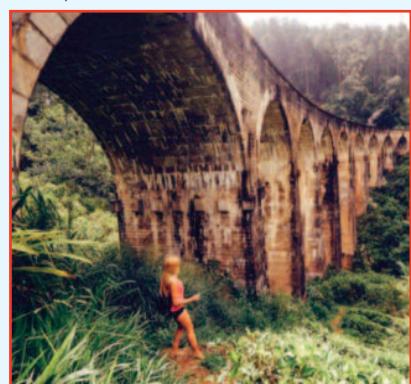
ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ 'ਚ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਭੈਣ-ਭਰਾ ਅਤੇ ਦਾਦੀ-ਦਾਦੀ ਨਾਲ ਜੁਤਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਮਨ 'ਤੇ ਡੰਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਬੱਚਾ ਇਕਾਗਰ ਹੋਣ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣ, ਹਾਲਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਢਾਲਣ, ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਸਵੈ-ਮਾਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਆਦਿ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਨ ਭਰ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

ਵੱਡਿਆਂ ਕੋਲ ਤਾਂ ਬੋਰੀਅਤ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਉਪਾਅ ਹਨ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਉਪਾਅ ਸਨ ਉਹ ਵੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਕਲ ਨਾ ਜਾ ਪਾਉਣ, ਪਾਰਕ 'ਚ ਨਾ ਖੇਡ ਸਕਣ ਨਾਲ ਉਹ ਬਹੁਤ ਪਰੋਸਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਟਲ ਹੈਲਬ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੇਰੈਂਟਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸਮਸਿਆ ਸਮਝਣ ਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਸਹੀ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਇਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਸਲੋਨ ਦਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਕਿਸ ਨੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਰੱਖਿਆ?

ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੀ ਪਰ ਨਾਮ ਸਲੋਨ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਪਰ ਜਦੋਂ 1972 ਵਿਚ ਇਹ ਗਣਤੰਤਰ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਲੰਕਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਲੰਕਾ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਦੇ ਦੇਵੀਪਾਸਾਨ ਭੂਮੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪੁਜਨੀਕ ਭਾਵ ਪੁਜਨੀਕ ਦੇਵੀਪਾਸਾਨ ਭੂਮੀ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਮਹਾਕਾਵਿ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਅਤੇ ਰਹਾਇਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਟਿਪਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਮਦਦਗਾਰ।

ਬੱਚਾ ਜੇਕਰ ਛੋਟੀ-ਛੋਟੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਨ ਕਰ ਉਦਾਸ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਰੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਇਸ ਸੁਭਾਅ 'ਤੇ ਖਿੱਛਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪਰੋਸਾਨ ਹੈ।

ਬਿਜ਼ੀ ਸਿਡਿਲਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇਟਰਟੋਨਮੈਂਟ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਬੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਕੱਢੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੋ, ਨਵੀਆਂ-ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਿਖਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਦੁਸਰੀਆਂ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਕਰੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਰੀਅਤ ਦਰ ਹੋਰੇਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਵੀ ਸਿੱਖ ਜਾਣਗੇ।

ਨਿੱਜੀ ਥਾਂ ਵੀ ਹੈ ਜ਼ਰੀ

ਦਿਨ ਭਰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣ, ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਪਰਸਨਲ ਸਪੇਸ ਨਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਇਕਲਾ ਵੀ ਛੱਡੇ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਨ-ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰੇਗਾ। ਹਾਂ ਪਰ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਗਲਤ ਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਦਿਨ 'ਚ ਬੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਕੱਢੋ

ਵਰਕ ਫਰਾਮ ਹੋਮ ਦਾ ਇਕ ਫਾਇਦਾ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੈਮਿਲੀ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੰਮ ਦੇ ਚੱਲਿਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਪਾ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਸ ਟਾਈਮ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕੋ

ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਵਧਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵਾਲ

(ਸਫ਼ਾ 9 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਮੰਗ ਪੁਰਤੀ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਕਰ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਵਿਚੋਂ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈਸ ਲੇਕਿਨ ਜਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੌਲ ਘਰ ਨਹੀਂ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਹਡੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸਕਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬੰਕ ਘਰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਕਰਜ਼ੇ 'ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਤਾਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਹਰ ਬੰਦਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ, ਖਾਸਕਰ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਬੈਧਰ ਹਨ।

ਘਰ ਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਪ੍ਰਹੁੰਚ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੋਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਭਾਵੇਂ ਰੋਟੀ, ਕੱਪੜਾ ਤੇ ਮਕਾਨ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਛਲੇ 74 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਵੀ ਠੋਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਭੂਮੀ 'ਤੇ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਭੂਮੀ ਦੀ ਜੋ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਸੰਭਵ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਬਚੇ ਚੰਗੇ ਸਿੱਟੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਲਾ ਕੇ ਉਹਿ ਸਿੱਟੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੱਡੇ ਮੁਲਕ ਹਿੱਤਾਂ ਖਾਤਰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਉਸ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਲਾਟ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

(ਸਫ਼ਾ 8 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਦੀ ਲੁਟ, ਜਥਰ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਦਰਾਸ਼ਮਲੀ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਮਗਰੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਵਸ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦੇਜਥ ਸੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਤੋਂ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਬਾਸਿੰਡਿਆਂ ਦੀ ਨਸਲਕਸ਼ੀ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ। ਇਹ ਮਹਾਂਦੀਪ ਦੇ ਹੋਰ ਮਲਕਾਂ ਵਾਂਗ ਅਤਿਅੰਤ ਜਾਬਰਾਨਾ ਸੀ।

ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਦਰਸਾਸਲ ਇਥੋਂ ਦੇ ਮਲਨਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਾਰਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਕੈਮਲੂਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਪਿੰਜਰ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਮਿਟੀ ਦੇ ਫੇਰ ਵਿਚੋਂ ਕਿਣਕਾ ਭਰ ਹਨ। ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਕੂਲ ਬਸਤੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਮਲਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕੁਲ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅੰਗ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਸਨ। ਇਕ ਅੰਦਰੋਂ ਮੁਤਾਬਕ 1492 ਤੋਂ 1900 ਤੱਕ ਲਗਭਗ ਸਾਡੇ 17 ਕਰੋੜ ਮਲਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਮਲਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਦੀਆਂ ਤਾਈ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਤਾਪ ਹੰਢਾਇਆ ਜੋ ਕਰੋਤਾਂ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਮੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਜਿਹੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਕਲਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਖਬਰਾਂ

ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ, ਚੰਝੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਪਰ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਰਹੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ

(महा ६ नी बाली)

(ਸਫ਼ੋਟ ਦਾ ਬਾਕਾ) ਕਾਗਜ਼ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਆਖਿਆ, "ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਡੀ ਦੀ ਰਹਡਾਰ ਵੱਧ ਸੀ।" ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਦੀ ਸੂਭ ਕਾਮਾਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਡੀ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਆਗਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਲੋਤ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਨਰਮੀ ਪਰ ਵੱਕੜੇ 'ਜ਼ ਸਖ਼ਤੀ ਹੋਣੀ ਜਾਹੀਜ਼ੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਭਕੀ ਸਫਰ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ
ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ
ਸਥਤ ਲੋਤ ਹੈ। ਰੇਲਵੇ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ
ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੰਗੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਸਤਕ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ
ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੋਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਫਾਟਕ ਖੁੱਲਦਾ
ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਤਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿ
ਕੇ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਆਪਣੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ
ਖੜਾ ਹੋਣਾ ਹੇਠੀ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹਾਂ।

ਕੁਝੂ ਹਟਾ ਹਠਾ ਸਮਝ ਹਾ।
ਚੰਕ ਵਿਚ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਉਦੋਂ ਹੀ
ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਦੋਂ ਉਥੇ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਇੱਥੇ
ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੋਂਥ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਦੀ
ਕਾਹਲ ਵਿਚ ਉਲਟੇ ਪਾਸੇ ਖੱਲੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਜ ਦੇਖਾ ਚਿਰ
ਆਵਾਜ਼ਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਸਮੇਂ ਦੀ
ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਤਿਆਂਬੀ ਅਸੀਂ ਗੋਂਧ ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਪਰ ਸਤਕ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜਿਸ ਪਾਸਿਓਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਖਲਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਪਣੇ ਹੱਥ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦੇ ਕੇ ਮੁੜਨਾ ਸਾਡੀ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਕਾਇਦੇ-ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਖਲਾਂਦਾਜ਼ੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਸਕੂਰਟ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮੀਆਂ-ਬੀਵੀ ਤੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਬੱਚੇ ਤਾਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਿਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੁੱਧ ਦੇ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਫੌਲ ਲਟਕਾਉਣੇ ਸਾਡਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਆਟੋ ਜਾਂ ਟੈਂਪੂ ਤਿੰਨ ਸਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਤਕ ਦਸ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾ ਬੈਠ ਜਾਣ, ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਤੂੜੀ ਦੇ ਲੱਦੇ ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰਾਲੀਆਂ ਸਤਕ 'ਤੇ ਬੇਤਾਜ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੋ ਕੇ ਮਸਤ ਹਾਬੀ ਵਾਂਗ ਫੁੱਲਦੇ ਹਨ।

जेकर कोई वाहन युआं मारदा है तो किसे दा की जांदा है। पहिलां तां खुल्लिम कोई ऐक्सन लैंसी नहीं, जे उर अजिहा करदी है तो सक्त ते धरना लैंग जांदा है। सघानक आगु उठाना दी सहाइता लट्टी आ जांसे हन। इस लटी पुलिम वी सखडी करन तो गुरेज करदी है। पहिलां तां असीं किसे कानुन दी पालणा करदे ही नहीं पर जे अजिहा करदे हां तां क्लेब्ल जालन दें सज्जन लस्ती। नियमां दी पालणा करना।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਰਗਰਬਮੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ਼ੀ, ਅਕਾਲੀ ਐਥੇ

ਹੋਣਗੇ। ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਤੇ ਦੂਜੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕੁੰਵਰ ਨੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।” ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁੰਵਰ ਨੇ ਸ਼ਾਲਤ ਮਜ਼ਾਬੂਲ ਗਵਾਹਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰੀਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਭਾਜ਼ਾ ਨੇ ਲਿਆ ਕਿ ਕੰਵਰ ਜੰਤੇ

6 6 2 2:

ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ।
ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਦੇਂਗਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਬੁਲਾਰੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਡੂਰ ਨੂੰ ਪਾਲਿਸੀ ਵਾਜ਼ 2007 ਵਿੱਚ ਤੀਬ੍ਰਾਂਤੀ-ਵਾਲੀ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਹਰਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ
ਸੀਨੀਅਰ ਸਨ, 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ, ਜੋ ਝੁਠੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ।
ਕੰਵਰ ਨੇ ਫਿਲਮੀ ਕਲਾਕਾਰ ਅਕਸੈ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰ
ਕੇ ਛੋਕੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਗਮਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ
ਦੋਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਬਦੇ।

ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਹੁਣ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਟੋਕੀਓ ਵਿਚ ਖੇਡੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਝ ਲੇਟੈਸਟ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਪਣੇ 100 ਸਾਲ ਦਾ ਸਫਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੀਬ 2796 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰੀਸ ਵਿਚ ਜੀਸਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋਰਾਕਲਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੇਡ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। 776 ਈਸਾ ਪੁਰਵ ਵਿਧੀ ਪੁਰਵਕ ਚੰਗ ਨਾਲ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ 393 ਈ। ਤਕ ਭਾਵ 1169 ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿਵੇਸ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 23 ਜੁਨ 1948 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਕ ਆਧੁਨਿਕ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਯੋਜਨ ਤਾਂ ਸਾਲ 1896 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪਿਆਰੇ ਦ ਕਬਰਤਿਨ ਵਲੋਂ 23 ਜੂਨ 1894 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਈਓਸੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

ਵਿਵੇਸ 23 ਜੁਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ।

ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ ਸਨ ਯੂਨਾਨੀ ਵਪਾਰੀ ਡੇਮਾਟ੍ਰੋਕਸ ਵਿਕੇਲਾਸ।

ਆਈਓਸੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਲਜੇਨ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ 205 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਇਸ ਦੀਆਂ

ਮੈਂਬਰ ਹਨ।

ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਆਈਓਸੀ ਵਲੋਂ ਹਰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਫਰਕ 'ਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ, ਸਰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਦੋਂ ਲਿਆ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਿੱਸਾ

ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1900 ਵਿਚ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਸਿਰਫ ਇਥ ਐਥਲੀਟ ਨਾਰਮਨ ਪ੍ਰਿਚਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਵਿਚ ਦੇ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1920 ਵਿਚ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ।

ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੁਲ 28 ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 9 ਗੋਲਡ, 7 ਸਿਲਵਰ ਅਤੇ 11 ਤਾਬੇ ਦੇ ਮੈਡਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੈਡਲ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਜਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਰੇਚਕ ਸਫਰ

ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ-1900 (ਪੈਰਿਸ)

1894 ਦੇ ਐਲਾਨ ਅਨੁਸਾਰ 1900 ਦੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ 22 ਮਈ ਤੋਂ 28 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਮੇਲੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕੇ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੁਬਰਟਿਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 11 ਅੰਤਰਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ, 17 ਖੇਡ ਵੰਨਗੀਆਂ ਲਈ 22 ਮਲਕਾਂ ਤੋਂ 1319 ਖਿਡਾਰੀ ਪੈਰਿਸ ਪਹੁੰਚੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਪਹੁੰਚੇ ਪਿਕਾਸੋ, ਗਰਿਸ, ਕੋਕੋਆਸਕਾ, ਦੇਸੀਰੀਕੋ ਤੇ ਬਰਾਨਕੁਸੀ ਵਰਗੇ ਬੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹਰਫ ਉਲੀਕਣ ਵਾਲੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰ। ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੇ 23 ਵਿਚੋਂ 17 ਤਮਗੇ ਜਿੱਤ ਲਏ ਤਾਂ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਚ ਲੱਗ ਗਏ। ਦੌੜਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉੱਚੇ-ਨੀਵੇਂ ਮੈਦਾਨ ਰੇਸਿੰਗ ਕਲੱਬ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਹੋਏ।

ਫਰਾਂਸ ਨੇ 26 ਸੋਨੇ ਦੇ, 36 ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਅਤੇ 3

ਗੋਲਡਨ ਖਿਡਾਰੀ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਵੀ ਜਿੱਤਿਆ। ਫਰਾਂਸ ਨੇ ਵੰਡ ਵਾਲੀ ਛਾਲ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ 'ਚ ਬੈਠਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਹੀ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਪੁੱਚ ਕੇ ਜੇਤੂ ਬਣ ਗਿਆ।

ਤੀਰ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੇ ਰਗਬੀ 'ਚੋਂ ਫਰਾਂਸ, ਪੋਲੋ 'ਚੋਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਜੇਤੂ ਅਖਵਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਲਈ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਨਾਰਮਨ ਪ੍ਰਿਚਾਰਡ ਨੇ 200 ਮੀਟਰ ਅੰਡਿਕਾ ਦੌੜ 'ਚੋਂ ਜਿੱਤਿਆ। ਟੈਨਿਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਖਿਤਾਬ (ਮਹਿਲਾ ਵਰਗ) ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਚਾਰਲਟ ਨੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਅਪਾਹਜ ਰੇਅ ਐਵਰੀ ਨੇ 3 ਸੋਨ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤੇ। ਮੈਰਾਥਨ 'ਚੋਂ 2 ਘੰਟੇ 59 ਮਿੰਟ 45 ਸਕਿੰਟ ਨਾਲ ਫਰਾਂਸ ਦਾ ਮਾਈਕਲ ਬੀਟੋ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ। ਬੀਟੋ ਵੱਲੋਂ ਸਾਈਕਲ ਚਾਲਕ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੇ ਟਿਲਜ਼ਾਮ ਦਾ ਨਿਘਟਾਰਾ 12 ਸਾਲ ਬਾਬਦ ਬੀਟੋ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋਇਆ।

'ਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। 800 ਮੀਟਰ ਲਾਈਟ ਬਾਡੀ ਨੇ 4 ਮਿੰਟ 5.4 ਸਕਿੰਟ 'ਚ ਸਟੀਪਿਲ ਚੇਜ਼ 7 ਮਿੰਟ 39.6 ਸਕਿੰਟ 'ਚ ਜਿੱਤੀ। ਹੈਰੀ ਹਿਲਮੈਨ ਨੇ 400 ਮੀਟਰ 49.2 ਸਮੇਂ 'ਚ, 200 ਮੀਟਰ ਹਰਡਲਜ, 24.6 'ਚ, 400 ਮੀਟਰ ਅੰਡਿਕਾ ਦੌੜ 5.3 ਸਕਿੰਟ 'ਚ ਜਿੱਤੀ ਪਰ ਰਬਤ ਦਾ ਬੰਦਾ ਤੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਖਿਡਾਰੀ ਐਵਰੀ ਰਿਹਾ।

ਮੈਰਾਥਨ ਦੌੜ ਵਿਚ ਕਿਉਂਬਾ ਦੇ ਤਾਕੀਏ ਫੇਲਿਕਸ ਕਾਰਵਾਜਾਲ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਕਾਫੀ ਰੋਚਕ ਰਿਹਾ। ਦੋਸਤਾਂ ਕੋਲ ਮਾਰੀ ਗੱਲ ਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਮਿਹਣਿਆਂ ਨਾਲ ਉਹ ਪੈਸਿ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਉਲੰਪਿਕ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। 1937, 1952 ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਜਰਮਨ ਆਰਕੀਅਲਾਜ਼ੀਕਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਪਿਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਹਾਲ ਆਫ ਈਕੋਜ਼, ਜਿਮਨੇਜੀਅਮ ਤੇ 1954-55 ਵਿਚ ਹਾਥੀ ਦੰਦ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ, ਸੋਨੇ-ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਨਕਾਸੀ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਿਆ।

ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫਰਾਂਸ

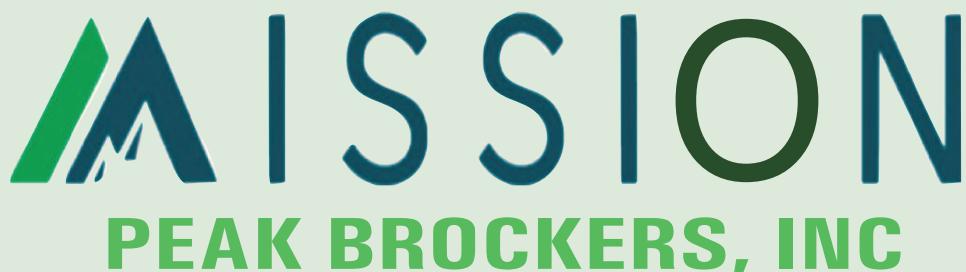
ਤੰਬੇ ਦੇ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤੇ। ਅਮਰੀਕਾ 20, 15, 16 ਨਾਲ ਸੈਕਿੰਡ ਰਿਹਾ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੂੰ 17, 08 ਅਤੇ 12 ਤਾਬੇ ਦੇ ਤਮਗਿਆਂ ਨਾਲ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ।

ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ-1904 (ਤੀਜੀਆਂ)

1900 ਵਾਲੀਆਂ ਪੈਰਿਸ ਖੇਡਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ 1904 ਦੀਆਂ ਸੈਂਟ ਲੂਈ ਖੇਡਾਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇ ਅੰਗ ਵਜੋਂ ਇਕ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 23 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਹੋਈਆਂ। 8 ਅੰਤਰਾਂ ਸਮੇਤ 125 ਖਿਡਾਰੀ 12 ਮਲਕਾਂ ਤੋਂ 29 ਖੇਡ ਵੰਨਗੀਆਂ 'ਚ ਸਿਰਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਕਾਗੇ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯੂਰਪ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਹੁਕਾਈ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਮੁਲਕ ਪਹੁੰਚੇ। ਐਬਲੈ-ਟਿਕਸ ਖੇਡਰ ਦੀਆਂ 25 ਵੰਨਗੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 23 ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਰਹੀਆਂ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਉਲੰਪਿਕ ਤੇ ਦੋ ਨਵੇਂ ਤੰਬੇ ਦੇ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਫਰਾਂਸ ਨੇ 100 ਮੀਟਰ 34.4 ਸੈਕਿੰਡ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜਾਰਵਿਸ ਨੇ 100 ਮੀਟਰ ਦੌੜ 10.8 ਸਕਿੰਟ ਨਾਲ, ਟਿਊਕਸਬਰੀ ਨੇ 200 ਮੀਟਰ 22.2 ਸਕਿੰਟ ਨਾਲ, ਐਮ. ਲਾਂਗ ਨੇ 400 ਮੀਟਰ 49.4 ਸਕਿੰਟ ਨਾਲ, 800 ਮੀਟਰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਬੈਟ ਨੇ 4 ਮਿੰਟ 06.2 ਸਕਿੰਟ ਨਾਲ, 300 ਸਟੀਪਿਲ ਚੇਜ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਜੀ। ਓਰਟਨ ਨੇ 7 ਮਿੰਟ 34.4 ਸੈਕਿੰਡ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਫਰਾਂਸ ਨੇ 14.47 ਮੀਟਰ ਤੀਹਰੀ ਛਾਲ ਲਾ ਕੇ, ਬੈਕਸਟਰ ਨੇ 1.90 ਮੀਟਰ ਹਾਈ ਜੰਪ, 7.18 ਲੱਗ ਜੰਪ ਕਰੈਜ਼ਲਿਨ ਨੇ ਰਿਚਰਡ ਸੈਲਡਰ ਨੇ ਸਵਾ 48 ਛੁੱਟ ਗੋਲ ਸੁੱਟ ਕੇ ਤਮਗੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ। 14 ਉਲੰਪਿਕ ਤੇ 6 ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਡਾਰਕ ਬਣੇ। ਕਰੈਜ਼ਲੀਨ ਨੇ ਚਾਰ ਸੋਨ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤ ਕੇ

ਦੁੱਧ ਰਸਤੇ 'ਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈਸਦਾ 52 ਵੇਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਦੌੜਦਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਚੋਬੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਉਹਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦੀ। ਮੈਰਾਥਨ ਵਿਚ ਹੀ

MISSION PEAK BROCKERS, INC.

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

**Acquisition and Financing
of Commercial Real Estate.**

**GET TOP
DOLLAR\$**

FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY

**CALL
TODAY
(510) 490-9705**

hrsidhu@gmail.com
www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

BRE Lic #1433114
Broker Lic # 01792260

